

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

KATEDRA ANGLISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

KONKURENCE ADJEKTIV KONČÍCÍCH NA –IC A –ICAL

ADJECTIVES ENDING IN –IC AND –ICAL IN PRESENT-DAY ENGLISH

Vypracovala: Petra Bejdová
Vedoucí práce: PhDr. Vladislav Smolka, Ph.D.

České Budějovice 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 22. 4. 2015

.....
Petra Bejdová

Poděkování

Děkuji panu doktoru Vladislavu Smolkovi za cenné rady a připomínky, které mi poskytoval v průběhu psaní této bakalářské práce. Dále děkuji svým rodičům a prarodičům, kteří mě podporovali po celou dobu studia.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá anglickými adjektivy končících příponami –ic a -ical. U adjektiv, která se vyskytují v obou podobách, jsou zkoumány sémantické odlišnosti, rozdíly v používání a v četnosti výskytu. Problematika je uvedena s pomocí teoretické literatury. Zkoumaná adjektiva jsou vytipována za pomoci reverzního slovníku a jejich významy a možnosti použití jsou objasněny pomocí jazykových slovníků. S využitím British National Corpus jsou zjištěné skutečnosti ověřeny.

Abstract

The bachelor thesis deals with adjectives ending in –ic and –ical suffixes in present-day English. Adjectives which occur in both forms are commented on with respect to semantic variation, differences in usage and frequency of occurrence. Theoretical literature is used to introduce the issue, the adjectives are selected from a reverse dictionary and meanings and the usage of the adjectives are clarified using language dictionaries. The findings are checked in the British National Corpus.

Obsah

ÚVOD	1
TEORETICKÁ ČÁST	2
HISTORIE PŘÍPON.....	2
–ic.....	2
–ical.....	3
UŽITÍ PŘÍPON.....	3
PRAKTICKÁ ČÁST	6
DVOJICE ADJEKTIV, KTERÉ BUDOU SROVNÁVÁNY.....	6
ARITHMETIC/ARITHMETICAL.....	8
BIOGRAPHIC/BIOGRAPHICAL.....	9
COMIC/COMICAL.....	10
CLASSIC/CLASSICAL.....	11
ECONOMIC/ECONOMICAL.....	12
EGOISTIC/EGOISTICAL.....	13
ELECTRIC/ELECTRICAL.....	14
EMPIRIC/EMPIRICAL.....	15
FANATIC/FANATICAL.....	17
FANTASTIC / FANTASTICAL.....	18
GEOGRAPHIC/GEOGRAPHICAL.....	19
GEOMETRIC/GEOMETRICAL.....	20
GRAPHIC/GRAPHICAL.....	21
HIERARCHIC/HIERARCHICAL.....	22
HISTORIC/HISTORICAL.....	23
IRONIC/IRONICAL.....	24
LYRIC/LYRICAL.....	26
MAGIC/MAGICAL.....	27
MECHANIC/MECHANICAL.....	28
METRIC/METRICAL.....	29
MICROSCOPIC/MICROSCOPICAL.....	30
MORPHOLOGIC/MORPHOLOGICAL.....	31
MYSTIC/MYSTICAL.....	33
NUMERIC/NUMERICAL.....	34
OPTIC/OPTICAL.....	35
PEDAGOGIC/PEDAGOGICAL.....	35
PERIODIC/PERIODICAL.....	36
PHILOSOPHIC/PHILOSOPHICAL.....	37
POLITIC/POLITICAL.....	38
PROBLEMATIC/PROBLEMATICAL.....	39
PROPHETIC/PROPHETICAL.....	40
PSYCHIC/PSYCHICAL.....	40
RHYTHMIC/RHYTMICAL.....	41
SATIRIC/SATIRICAL.....	43
STRATEGIC/STRATEGICAL.....	43
SYMBOLIC/SYMBOLICAL.....	44
SYMMETRIC/SYMMETRICAL.....	45
THEORETIC/THEORETICAL.....	46
PŘEHLED.....	47
ZÁVĚR	50
Přílohy.....	52
Seznam použitých zdrojů.....	52

ÚVOD

Jak již název této bakalářské práce napovídá, půjde v ní o srovnávání významů a výskytů adjektiv končících na přípony –ic a –ical.

Problematika rozlišování významů a způsob použití těchto přídavných jmen je značně obtížná a to nejen mezi těmi, pro něž není angličtina mateřským jazykem, ale i pro rodilé mluvčí. Můžeme se o tom přesvědčit při pročítání internetových diskusí na toto téma. Rodilí mluvčí (zvláště u těch přídavných jmen, kdy jsou si obě varianty navzájem velmi blízké či dokonce synonymy) mnohdy svůj výběr použití nezdůvodňují jinak, než že ta či ona varianta zní s určitým podstatným jménem lépe a že se při jejich výběru spoléhají víceméně na intuici.¹ Není divu, už Loreto Todd a Ian Hancock přiznávají, že žádné pravidlo, které by jednoznačně určovalo, jaká varianta má být používána v tom kterém kontextu, neexistuje.² Burchfield někdy dokonce doporučuje, aby se mluvčí při výběru řídili podle svého instinktu.³

Ale i s těmi adjektivy, u kterých se významy podstatně liší, máme my, jakožto nerodilí mluvčí, problémy.⁴ Avšak i s takovými slovy, jako jsou *historic* a *historical*, kde by měl být rozdíl ve významu a v použití jasně definován a zřejmý, mohou mít, podle Marka Kaunisty, potíže i rodilí mluvčí.*

Tato bakalářská práce má za cíl objasnit a přiblížit možnosti použití jednotlivých dvojic přídavných jmen končících na –ic a –ical.

K tomuto účelu bude vybráno několik desítek dvojic adjektiv, která budou vytipována za pomoci reverzního slovníku. Dále bude rozborem internetových korpusů a slovníků usilováno o vysvětlení významů a o uvedení nejčastějších příkladů a možnosti použití

¹ „But for some reason, I chose the word I did because it sounded better to me.“, geometric VS geometrical, Language forum, Wordreference.com, [\[http://forum.wordreference.com/showthread.php?t=100273&langid=24\]](http://forum.wordreference.com/showthread.php?t=100273&langid=24). Citováno dne 23.2.2015.

² Hancock, I., Todd, L., *International English Usage*, 1986, s. 240.

³ Burchfield, R., ed., *The New Fowler's Modern English Usage*, 2000, s. 676.

⁴ V druhém ročníku studia jsem rozdala osmnácti spolužákům test, ve kterém měli zvolit správnou variantu adjektiva. Šlo o ty dvojice adjektiv, u kterých se význam liší. Nejmenší problém měli spolužáci při rozlišování významů adjektiv *fantastic/fantastical*, kdy zvolili správnou variantu všichni. Studenti dosáhli průměrného hodnocení 8,3 bodů ze 14 (59%). (viz [Přílohy](#))

* „But again, it is not to be expected that when investigating the actual use of *historic/historical*, the findings would be in complete accordance with the statements made in such books, nor that native speakers of English are necessarily aware of any semantic difference between the variants. In fact, it comes as no surprise that the closeness in form of the two variants, as well as their sometimes nuancelike semantic differences, can occasionally confuse people in their choice between *historic* and *historical*. Confusion can even occur when the adjectives are used in proper names (where no variation is normally to be expected)[...].“ (Kaunisto 2007, 189)

adjektiv, ale i o analýzu toho, která varianta je v jednotlivých dvojicích adjektiv častěji a více používána. Toto se bude týkat především souznačných adjektiv.

Na začátek práce bude uvedena stručná historie vzniku přípon, vysvětleno dělení adjektiv a jejich používání, avšak větší měrou bude tato bakalářská práce založena na práci s již zmíněnými slovníky a internetovými korpusy.

Na závěr práce bude usilováno o shrnutí problematiky pomocí kvantitativní analýzy a pro lepší přehlednost budou nejpoužívanější či nejtypičtější kolokace uspořádány v tabulce.

TEORETICKÁ ČÁST

Historie přípon

–ic

Přídavná jména končící příponou *–ic* pronikla do angličtiny v období tzv. *Middle English* (1100-1500) z francouzštiny, kdy byla ovlivňována francouzskými slovy s příponou *–ique*. Jazyk původních obyvatel Galie byl již v prvním století př. n. l., v souvislosti s dobovačnou politikou Julia Caesara, ovlivněn latinou. Latinská koncovka *–icus* pronikla do latiny spolu s křesťanstvím, které zavedlo do latiny mnoho nových slov přejatých většinou z řečtiny (*–ikos*), nebo hebrejštiny již ve starověku.⁵

Při ovládnutí Británie v 1. století př. n. l. se s Římany na ostrov dostala i latina a ovlivňovala tak anglický jazyk přímou cestou. Rok 1066, kdy se po bitvě u Hastingsu stává normanský vévoda Vilém Dobyvatel králem Anglie, znamenal pro anglický jazyk počátek nového vývoje. Francouzština se prakticky stala úředním jazykem na dobu 200 let. Podle Oxford English Dictionary (dále jen OED) začal anglický jazyk v 16. století přejímat slova, zvláště pak vědecké termíny, přímo z řečtiny i latiny - *carbonic, artistic, bardic, scaldic, Icelandic, Byronic, cosmetic, domestic, rustic, catholic, classic* a další.⁶

⁵ „Latina“. Wikipedie, otevřená encyklopedie, [<http://cs.wikipedia.org/wiki/Latina>]. Editováno 6. 5. 2013 v 14:03, cit. 26. 9. 2014.

⁶ –ic, suffix: OED.

-ical

Slova končící na příponu *-ical* se formují buďto primárně z podstatných jmen (*music* -> *musical*, *clinic* -> *clinical*), nebo sekundárně z přídavných jmen (*comic* -> *comical*, *historic* -> *historical*). Mohou se také vyskytovat jako přímí zástupci latinských a francouzských adjektiv končících na přípony *-icus* a *-ique* (*chirurgical*, *domestical*, *philosophical*, *physical*). Tyto formy adjektiv končících na *-ical* existovaly již před rokem 1500.⁷

Užití přípon

Forma adjektiva s příponou *-ic* je omezena na význam „z povahy daného předmětu“^{8 9}, zpravidla označuje kategorii a „zvýrazňuje hlavní znak podstatného jména tvořícího kořen slova“.^{10 *}

Jelikož adjektiva končící na příponu *-ical* mají širší a více popisný význam „nakládání s předmětem“¹¹ a „vztahují se k věci pojmenované po kořeni slova“¹², mají tedy širší využití a také jsou podle Todda a Hancocka více používány v metaforách.¹³

Přípony *-ic* a *-ical* tvoří páry adjektiv ze stejných kořenů podstatných jmen. Použití adjektiv se může, či nemusí lišit. Existuje několik kategorií.

1) Adjektiva existují ve formě *-ic* i *-ical* a mají stejný význam (*arithmetic/al*, *egoistic/al*, *fanatic/al*, *geometric/al*, *poetic/al*, *mystic/al*,...)

⁷ *-ic*, suffix: OED.

⁸ Tamtéž.

⁹ Podle Kaunisty (2007, 32) je však toto dělení poněkud nepraktické a upozorňuje, že i OED přiznává: “in many cases this distinction is, from the nature of the subject, difficult to maintain, or entirely inappreciable”.

¹⁰ Hamawand, Z., *Morphology in English: Word Formation in Cognitive Grammar*, 2011, s. 145.

* Přídavná jména, která končí příponami *-ic* a *-ical*, utvářejí příslovce, která končí příponou *-ically*: *economic*, *economical* -> *economically*, *tragic*, *tragical* -> *tragically*. Výjimku tvoří přídavné jméno *public*, jehož příslovce je *publicly* (Quirk et al. 1985, 439).

¹¹ *-ical*, suffix: OED.

¹² Hamawand, 2011, s. 145.

¹³ Todd, Hancock, 1986, s. 240.

Podle Todda a Hancocka se v mluvené řeči vyskytují spíše přídavná jména s příponou *-ical*.¹⁴

2) Adjektiva existují ve formě *-ic* i *-ical* a mají jiný význam (*comic/al, classic/al, economic/al, electric/electrical, hisoric/al, politic/al,...*)¹⁵

*

3) Adjektiva existují pouze ve formě s příponou *-ic* (*academic, alcoholic, allergic, artistic, catholic, dramatic, emphatic, fantastic, ferric, linguistic, phonetic, tragic, semantic, specific, traumatic, bionic, electronic, synthetic, basic, plastic,...*)¹⁶

V chemii se vyskytuje přípona *-ic* u „kyselin a dalších látek, které mají vyšší stupeň oxidace, než ty sloučeniny, jejichž jména končí na *-ous* (*chloric acid - HO3Cl, chlorous acid - HO2Cl, sulphuric acid - H2SO4, sulphurous acid - H2SO3*)“.¹⁷

Další pojmy chemického a technického názvosloví, jako *oxalic, ferric, pelagic, dactylic, hypnotic, megalithic* obvykle nemají sekundární formu adjektiva končící na *-al*.¹⁸

Jak uvádí Hamawand, slova s příponou *-ic* mají několik významů: Do jedné skupiny patří adjektiva, která se vztahují ke kořeni slova, kdy kořen slova tvoří běžné podstatné jméno - „*a telegraphic apparatus is an apparatus that pertains to telegraph*“. Další slova, která patří do této skupiny jsou *photographic, mythic, allergic, atomic, cubic*. Takováto přídavná jména nemají protějšek utvořený příponou *-ical*.

Do další skupiny spadají slova, jejichž kořeny tvoří názvy míst, nebo jazyků - „*an Icelandic saga is a saga pertains to Iceland*“. Jako další příklady můžeme uvést *Celtic, Arabic, Baltic, Arabic, Teutonic*.

Jsou adjektiva, jejichž kořen tvoří jméno konkrétní osoby - „*Byronic style is style that pertains to the English poet Byron*“. Dále také *Socratic* aj.*

¹⁴ Todd, Hancock, 1986, s. 240.

¹⁵ Quirk, R., S. Greenbaum, G. Leech, and J. Svartvik, A Comprehensive Grammar of the English Language, 1985, s. 1554.

* „Many adjectives have a form both in *-ic* and *-ical*, and in such cases that in *-ical* is usually the earlier and that more used.“ (*-ic*, suffix: OED)

¹⁶ Todd, Hancock, 1986, s. 240.

¹⁷ *-ic*, suffix: OED.

¹⁸ Tamtéž.

* Kaunisto uvádí: „These adjectives, which refer to ethnic features, languages (e.g. *Celtic, Gaelic, Germanic, Gothic, Slavic*) or an influence/adherence to certain styles or lines of thought (e.g. *Aristotelic, Byronic, Platonic*,

Dále se přípony *-ic* vyskytují, jestliže kořen slova tvoří typický rys předmětu. Kořeny těchto slov někdy končí na *-ist* a mají abstraktní význam - „*an optimistic person is a person who expects the best to happen*“. Další slova patřící do této skupiny jsou *artistic, heroic, idealistic, nationalistic, pedantic* a další. ¹⁹

Mnohá adjektiva, která končí příponou *-ic*, jsou tvarově shodná s podstatnými jmény: *fanatic, cleric, mystic, classic, arithmetic, mechanic* atd. Přípona *-ical* je oproti tomu jednoznačně adjektivní.

*

4) Adjektiva existují pouze ve formě s příponou *-ical* (*clerical, clinical, critical, heretical, geological, grammatical, lexical, physical, radical, technical, topical, practical, radical, musical, ...*). ²⁰

Tato práce se bude věnovat první a druhé kategorii.

Miltonic), show in present-day English a clear preference for the use of the forms in *ic* rather than *ical*." (2007, 28).

Také poukazuje na to, že dnes užíváme s vlastními jmény lidí, míst, národů a ras variantu adjektiva končící na *-ic*, ale v minulosti (v 16. a 17. století) existovaly formy s příponou *-ical* a některé dokonce dříve, než ty končící na *-ic* (*Galenical, Germanical, Homeric, Junonical, Platonical, Socratical*). (2007, 29)

¹⁹ Hamawand, 2011, s. 144.

* Adjektiva řeckého a latinského původu končící na příponu *-ic* mají primárně přízvuk na slabice, která předchází této příponě : *me'chanic, dra'matic, en'clitic, fa'natic*. Výjimky jsou *a'rithmetic, 'arsenic, 'catholic, 'heretic, 'rhetoric, 'lunatic*. (*-ic*, suffix: OED) Při tvoření přídavných jmen z podstatných jmen posouvá přípona přízvuk na slabiku před příponou : *te'legraphy -> tele'graphic, e'conomy -> eco'nomie, 'problem -> proble'matic*. (Quirk et al. 1985, 1691) Přípona *-ical* přízvuk neposouvá.

²⁰ Todd, Hancock, 1986, s. 240.

PRAKTICKÁ ČÁST

Dvojice adjektiv, které budou srovnávány

Slova s příponou *-ic* a *-ical* byla vybrána z *Reverse English Dictionary*^{21*} a bylo usilováno o to, aby do této práce byla zařazena všechna slova, která jsou obsažena v tomto reverzním slovníku v obou variantách ve formách přídavných jmen.

Významy těchto adjektiv budou srovnávány pomocí slovníků²³ a následně bude jejich použití ověřeno s využitím internetových korpusů.

U adjektiv, u kterých se obě varianty ukáží býti synonymy, se tato práce bude zabývat také otázkou, která varianta je více používána. K tomuto účelu nám dobře poslouží internetový zdroj *British National Corpus* (dále den BNC) a někdy také *Google Ngram Viewer* (dále jen GNV).

Vybrané dvojice adjektiv:

Arithmetic/arithmetical

Biographic/biographical

Comic/comical

Classic/classical

Economic/economical

Egoistic/egoistical

Electric/electrical

Empiric/empirical

Fanatic/fanatical

²¹ Muthmann, G., *Reverse English dictionary : based on phonological and morphological principles*, 1999, s. 10-15, 142-143.

* Slova s příponou *-ic* a *-ical* však existuje mnohem více. Také Kaunisto potvrzuje: „Considering only the adjectives ending in *ic* and *ical*, the number of such formations is high: as regards words beginning with ten letters alone (a, c, f, i, k, l, n, r, t, and u; chosen at random), the OED contains 2554 instances of adjectives ending in *ic* and 770 instances of those in *ical*.“ (Kaunisto 2007, 5)

²³ Po zjištění, že internetové slovníky jsou totožné s tištěnými edicemi, jsou aktualizovanější a práce s nimi je výrazně rychlejší, jsem se rozhodla používat téměř výhradně právě tyto on-line slovníky.

Fantastic/fantastical
Geographic/geographical
Geometric/geometrical
Graphic/graphical
Hierarchic/hierarchical
Historic/historical
Ironic/ironical
Lyric/lyrical
Magic/magical
Mechanic/mechanical
Metric/metrical
Microscopic/microscopical
Morphologic/morphological
Mystic/mystical
Numeric/numerical
Optic/optical
Pedagogic/pedagogical
Periodic/periodical
Philosophic/philosophical
Politic/political
Problematic/problematical
Prophetic/prophetical
Psychic/psychical
Rhythmic/rhythmical
Satiric/satirical
Strategic/strategical
Symbolic/symbolical
Symmetric/symmetrical
Theoretic/theoretical

Dvojice adjektiv budou řazeny abecedně.

ARITHMETIC/ARITHMETICAL

Tato adjektiva používáme, když chceme vyjádřit, že se něco týká aritmetiky, nebo ji používá.

V případě slova *arithmetic* se v matematice používá ustálených výrazů jako *arithmetic progression*, *arithmetic operation*²⁴, *arithmetic geometry*²⁵, *arithmetic calculation* (BNC) ...

Př. The increase in the food supply is *arithmetic*.²⁶

Oproti tomu, adjektivum zakončené na příponu *-ical* - *arithmetical*, tvoří ustálená spojení jako *arithmetical hierarchy*²⁷, *arithmetical sum*²⁸ aj. Podle BNC se dále pojí například s podstatnými jmény *skills*, *abilities* apod.

Př. It is a simple *arithmetical* exercise to reconstitute the original figures.²⁹

Dle BNC se obě varianty často vyskytují se stejnými substantivy - například *arithmetic/al calculation*, *arithmetic/al error* atd.

Z toho lze usuzovat, že se jedná o synonyma, a to nám také potvrzují slovníky.³⁰

Také podle Todda a Hancocka patří adjektiva *arithmetic/arithmetical* mezi ta, která lze užít ve všech kontextech bez rozdílu ve významu (viz [Užití přípon](#)).

Varianta *arithmetical* je však podle BNC variantou používanější.

²⁴ „arithmetic progression“, „arithmetic operation“, Online Dictionary, [<http://www.webster-dictionary.org/definition/arithmetic%20progression>, <http://www.webster-dictionary.org/definition/arithmetic%20operation>].

²⁵ „arithmetic“, Wiktionary, the free dictionary, [<http://en.wiktionary.org/wiki/arithmetic>], editováno 1. února 2015, 04:04.

²⁶ „arithmetic“, The Free Dictionary [online], © 2014, [<http://www.thefreedictionary.com/arithmetic>].

²⁷ „arithmetical hierarchy“, © 2014 Merriam-Webster [<http://www.merriam-webster.com/dictionary/arithmetical%20hierarchy>].

²⁸ „arithmetical sum“, © 2014 Merriam-Webster, [<http://www.merriam-webster.com/dictionary/arithmetical%20sum>].

²⁹ BNC, CLW 954.

³⁰ „arithmetical“, The Free Dictionary, © 2003-2014 Farlex, [<http://www.thefreedictionary.com/arithmetical>].

*

BIOGRAPHIC/BIOGRAPHICAL

Toto slova překládáme jako ‚životopisný‘ nebo ‚biografický‘ a používáme je, když chceme odkazovat k biografii jako k publikaci nebo literárnímu žánru, nebo k životu a životopisným údajům lidí.

Ve formě *biographic* se toto adjektivum vyskytuje velmi vzácně³¹ a v řadě slovníků není ani uvedeno.³²

Substantiva, která se vyskytují ve spojení s tímto adjektivem končícího na *-ic*, můžeme též nalézt a používat s adjektivem končícím na *-ical* - například *biographic/al data* a *biographic/al information* - a to bez rozdílu ve významu.

Př. This was the earliest time that CIA had full *biographic* information on al-Hazmi.³³

Give some brief *biographical* information.³⁴

Biographical má stejný význam jako *biographic*, jedná se tedy o synonyma³⁵, ale jak vyplývá z BNC i z GNV, forma s příponou *-ical* se používá značně frekventovaněji:

* Jak již bylo zmíněno v kapitole [Užití přípon](#), je pravděpodobné, že v případě těchto adjektiv je varianta s příponou *-ic* spíše užívána v psané řeči.

³¹ „biographic“, AudioEnglish.org™, [<http://www.audioenglish.org/dictionary/biographic.htm#top>].

³² Toto adjektivum nenalezneme například v Cambridge Dictionary a Collins Dictionary a v Oxford Dictionaries vždy jen pod heslem *biographical* (on-line slovníky).

³³ „biographical, Oxford Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [<http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/biographical>].

³⁴ BNC, A6A 1654.

³⁵ „biographical“, The Free Dictionary, © 2003-2014 Farlex, [<http://www.thefreedictionary.com/biographical>].

(Graf 1, Ngram Viewer, © 2013 Google)

COMIC/COMICAL

Comic používáme, když chceme vyjádřit, že je něco zábavné, humorné či veselé.

Je také spojováno s komedií, jako literárním nebo uměleckým žánrem (*a comic actor, a comic performance, a comic writer, ...*)³⁶, a dále také tvoří ustálená spojení *comic opera* a *comic strip*.³⁷

V tomto případě můžeme *comic* přeložit jako ‚komediální‘.

Př. He wore a red nose and novelty glasses for *comic* effect.³⁸

Přídavné jméno *comical* překládáme jako ‚komický‘ nebo ‚směšný‘ a oproti adjektivu *comic* má spíše pejorativní význam.

Př. He looked so *comical* in that hat.³⁹

³⁶ „comic“, Cambridge Dictionaries Online, © Cambridge University Press 2014, [\[http://dictionary.cambridge.org/es/diccionario/ingles-americano/comic\]](http://dictionary.cambridge.org/es/diccionario/ingles-americano/comic).

³⁷ „comic“, Online Dictionary, [\[http://www.webster-dictionary.org/definition/Comic\]](http://www.webster-dictionary.org/definition/Comic).

³⁸ „comic“, Oxford Learner's Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [\[http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/comic_1\]](http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/comic_1).

³⁹ „comical“, Cambridge Dictionaries Online, © Cambridge University Press 2014, [\[http://dictionary.cambridge.org/es/diccionario/britanico/comical\]](http://dictionary.cambridge.org/es/diccionario/britanico/comical).

Z výše řečeného vyplývá, že tato dvě slova nepoužíváme pro stejné situace a nemůžeme je proto považovat za synonyma.

CLASSIC/CLASSICAL

Adjektiva *classic* a *classical* (spolu s *economic/economical* a *historic/historical*) patří podle Kaunisty mezi ta přídavná jména, kdy je rozdíl mezi formou zakončenou na příponu *-ic* a *-ical* nejzřetelnější.⁴⁰

Adjektivum *classic* má více významů a částečně se překrývá s přídavným jménem *classical* (*classic/classical example, classic/classical case*), přičemž je podle BNC je varianta s příponou *-ic* v tomto významu používanější.

Zde *classic* (případně *classical*) překládáme jako ‚typický‘.

Př. She displayed the *classic* symptoms of depression.⁴¹

Dále toto adjektivum používáme pro něco vysoce ceněného nebo vysoké kvality, podle čehož je ostatní posuzováno (*a classic novel, a classic goal,...*)⁴² – ve smyslu ‚prvotřídní‘ (neformálně ‚klasa‘ či ‚klasika‘).

Př. You have to see the movie. It's *classic*!⁴³

Toto adjektivum také překládáme také jako ‚klasický‘ a používáme ho pro vyjádření něčeho, co nepodléhá módním trendům (*a classic grey suit, classic design, classic cars*)⁴⁴.

⁴⁰ Kaunisto, M., Variation and change in the lexicon. A corpus-based analysis of adjectives in English ending in *-ic* and *-ical*, 2007, s. 189.

⁴¹ „classic“, Oxford Learner's Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/classic_1].

⁴² Vít, M., Pleteme si: *-ic* a *-ical*, Help For English, [<http://www.helpforenglish.cz/article/2006040502-pleteme-si-ic-a-ical>]. Vydáno dne 26. 9. 2012, cit. 4. 5. 2014.

⁴³ Tamtéž.

⁴⁴ „classic“, [http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/classic_1].

Podle Hamawanda je adjektivum *classic* používáno s podstatnými jmény jako *clothes*, *performance*, *study*, *design*, *album*, *car*, *dress*, *film*, *picture*, *model*, *sample* a další.⁴⁵

Oproti tomu adjektivum *classical* vyjadřuje spojitost s minulostí a tradicí.

Př. [...] the new *classical* theory of unemployment [...] ⁴⁶

There are forms of dance which we all admit as forms of art: for example, *classical* ballet. ⁴⁷

classical languages ⁴⁸

Classical používáme i ve spojitosti s kulturou období klasického starověkého Řecka (*classical architecture*, *classical mythology*), nebo s klasicismem.

Toto přídavné jméno se také pojí se substantivem *music* a vyjadřuje evropskou hudební tradici - *classical music* (vážná/klasická hudba).

Jak je zřejmé z výše uvedeného, ani v tomto případě nejsou adjektiva *classic* a *classical* synonymy.

ECONOMIC/ECONOMICAL

Slovo *economic* má většinou spojitost s ekonomikou jako vědou nebo také s ekonomikou jakožto ‚hospodářstvím‘ (*economic growth*, *economic strategy*, *economic analysis*, *economic policy*, *economic crisis*)⁴⁹ - v tomto případě tedy vychází z podstatného jména *economics*.

Př. Even before 4 June, Hong Kong businessmen had serious doubts about China's *economic* direction. ⁵⁰

⁴⁵ Hamawand, 2011, s. 196.

⁴⁶ BNC, J0U 1134.

⁴⁷ BNC, FPC 1125.

⁴⁸ Quirk et al., 1985, s. 1554.

⁴⁹ Vít, M., Pleteme si: -ic a -ical, cit. 4. 5. 2014.

⁵⁰ BNC, A1V 179.

Jestliže toto adjektivum souvisí s obchodem ve smyslu ‚profitující‘, nebo ‚přinášející zisk‘, vztahuje se k substantivu *an economy*. V tomto případě se často používá v záporném kontextu.

Př. Small local shops stop being *economic* when a supermarket opens up nearby. ⁵¹

Adjektivum *economical* používáme ve smyslu ‚úsporný‘ či ‚spořivý‘.

Př. She was *economical* in her conversation. ⁵²

It is usually *economical* to buy washing powder in large quantities. ⁵³

Z výše zmíněného můžeme opět usoudit, že slova *economic* a *economical* nejsou synonyma.

EGOISTIC/EGOISTICAL

Egoistic vzniklo z podstatného jména *egoist* a můžeme ho přeložit jako ‚sobecký‘.

Př. They want to be driven up, given minimal exercise, and the *egoistic* pleasure of shooting a wild animal. ⁵⁴

Egoistical znamená totéž, co *egoistic*, což můžeme usuzovat z toho, že slovníky uvádí stejné definice, nebo jen odkazují na slovo *egoistic*. ⁵⁵ To nám také napovídá, že je varianta *egoistic* používanější a BNC nám to potvrzuje.

Př. Did not George Orwell once describe authors as the most *egoistical* of human beings? ⁵⁶

⁵¹ „economic“, Oxford Learner's Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [<http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/economic>].

⁵² BNC, AEA 1109.

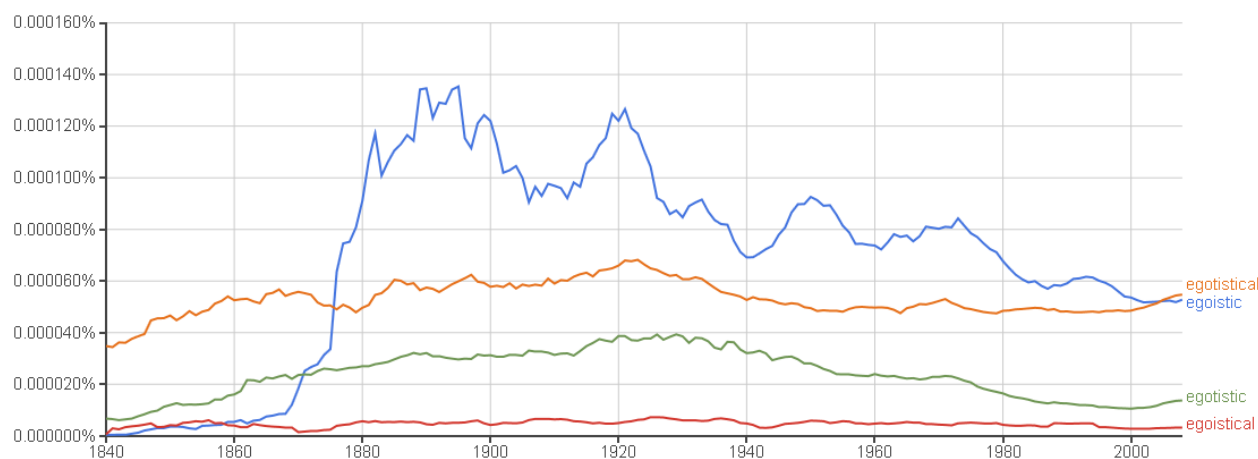
⁵³ „economical“, Oxford Learner's Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [<http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/economical>].

⁵⁴ BNC, ECG 309.

⁵⁵ „egoistical“, © 2014 Dictionary.com, [<http://dictionary.reference.com/browse/egoistical>].

⁵⁶ „egoistical“, Oxford Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/egoism?q=egoistical#egoism_18].

Také se můžeme setkat s adjektivy *egotistic* a *egotistical*, které znamenají totéž, přičemž *egotistical* je podle BNC i GNV nejpoužívanější varianta:

(Graf 2, Ngram Viewer, © 2013 Google)

Na základě výše řečeného a grafu můžeme tedy říci, že jsou tato adjektiva synonyma.

*

ELECTRIC/ELECTRICAL

Slovo *electric* užíváme v případech, když chceme vyjádřit, že je něco poháněno elektřinou, nebo ji vyrábí (*electric kettle, electric drill, electric chair, electric fan, electric razor*)⁵⁷.

Metaforicky se *electric* používá ve spojení *electric atmosphere* – ‚napjatá atmosféra‘.

Př. But, despite the *electric atmosphere*, they were beginning to function as a team.⁵⁸

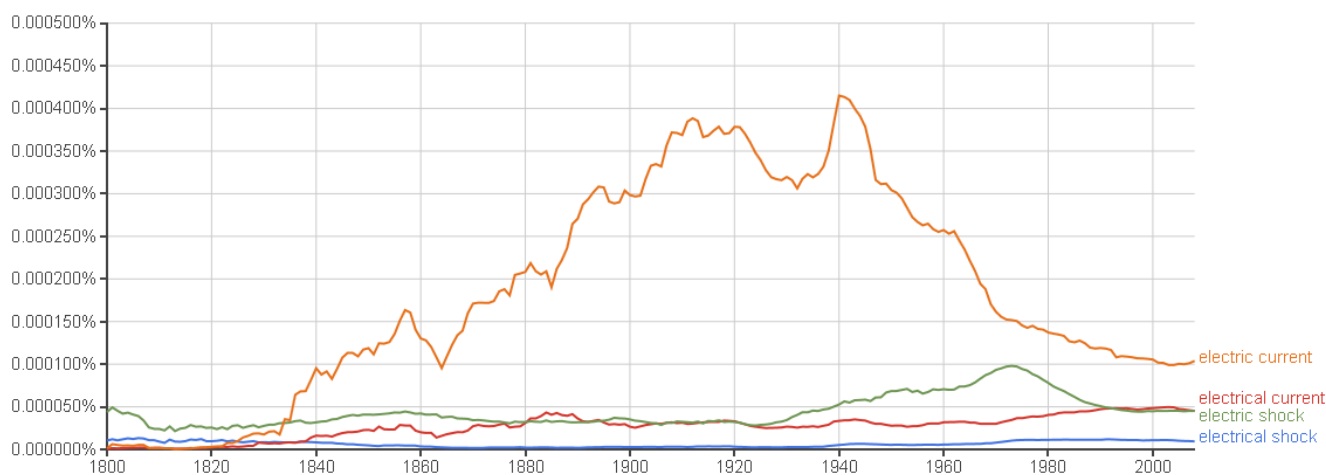
* Jak již bylo zmíněno v kapitole [Užití přípon](#), je pravděpodobné, že v případě těchto adjektiv je varianta s příponou *-ic* spíše užívána v psané řeči.

⁵⁷ „electric“, Online Dictionary, [<http://www.webster-dictionary.org/definition/electric>].

⁵⁸ BNC, H7W 3170.

Slovo *electrical* se používá spíše ve spojení s obecnějšími výrazy (*equipment, wiring, appliance, device, fault*)⁵⁹. Toto adjektivum se také používá ve spojení s jevy, které s elektřinou souvisí, ale nejedná se o pohon (*an electrical engineer, ...*).

V některých případech však lze užít obě podoby adjektiv (*electric/electrical current, electric/electrical shock*) bez rozdílu ve významu. V těchto případech jsou podle BNC i NGV varianty končící na příponu *-ic* používanější.

(Graf 3, Ngram Viewer, © 2013 Google)

Můžeme tedy říci, že *electric* a *electrical* nepoužíváme se stejnými substantivy, tudíž nejsou synonymy, ale v některých případech se jejich významy překrývají.

*

EMPIRIC/EMPIRICAL

Tato adjektiva nám říkají, že je něco založeno na praxi a bez vědeckého ověření.

V případě varianty *empiric* je tomu tak nejčastěji v souvislosti s léčbou a medicínou (také ve spojení se šarlatánstvím) - *empiric treatment, empiric therapy, empiric antibiotics,...*⁶⁰

⁵⁹ „electrical“, Online Dictionary, [<http://www.webster-dictionary.org/definition/electrical>], electrical fault (Quirk et al. 1985, 1554).

* Podle Kaunisty (2007, 258) záleží při rozhodování o tom, která forma bude použita, na substantivech, které s těmito adjektivy kolokují. Těch je v obou případech, podle www.webster-dictionary.org, více než 30.

Př. In such families *empiric* data suggests that the risk of recurrence is approximately 15%.⁶¹

Ve spojitosti s filozofií jsou vědomosti, které jsou *empirical*, získané zkušeností (*empirical studies*⁶², *empirical data*⁶³, *empirical research*⁶⁴, ...). *Empirical* také tvoří chemický termín *empirical formula*⁶⁵.

Př. My answer to this point will be more philosophical than *empirical*.⁶⁶

Podle Collins English Dictionary je *empiric* varianta adjektiva *empirical*⁶⁷ a tedy znamená totéž, co *empiric*. V řadě slovníků se varianta *empiric* nenachází.⁶⁸

Podle BNC se v současné angličtině adjektivum *empiric* téměř nevyskytuje, a to je patrné i z grafu níže:

(Graf 4, Ngram Viewer, © 2013 Google)

⁶⁰ „empiric“, The Free Dictionary, © 2003-2014 Farlex, [<http://www.thefreedictionary.com/empiric>].

⁶¹ „empiric“, Oxford Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [<http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/empiric>].

⁶² „empirical“, © 2015 Dictionary.com, [<http://dictionary.reference.com/browse/empirical>].

⁶³ „empirical“, Merriam-Webster Dictionary, © 2015 Merriam-Webster, [<http://www.merriam-webster.com/dictionary/empirical>].

⁶⁴ „empirical“, The Free Dictionary, © 2003-2014 Farlex, [<http://www.thefreedictionary.com/empirical+research>].

⁶⁵ „empirical“, Online Dictionary, [<http://www.webster-dictionary.org/definition/empirical>].

⁶⁶ BNC, AOT 477.

⁶⁷ „empiric“, Collins Dictionaries, © Collins 2014, [<http://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/empiric?showCookiePolicy=true>].

⁶⁸ např. Longman, 1987

FANATIC/FANATICAL

Fanatic i *fanatical* překládáme jako ‚fanatický‘ (či ‚zapálený‘ až ‚posedlý‘). Tato slova jsou synonyma⁶⁹ ale slovníky u formy s příponou *-ical* uvádějí širší definice⁷⁰, z čehož lze usuzovat, že adjektivum *fanatical* má všestrannější a častější použití. Tato přídavná jména se často vyskytují ve spojení s osobami.

Př. Being a *fanatic* nonsmoker and health freak, he made us enact the ritual funeral of a cigarette end.⁷¹

Sir Ewen was a *fanatical* sportsman.⁷²

Podle BNC se *fanatical* často pojí se substantivy *zeal*, *devotion* apd. U tohoto adjektiva můžeme také narazit na vazbu *sb is fanatical about sth*:

Př. Dad had always been *fanatical* about security at night; he even bolted the inside doors.⁷³

Slovo *fanatic* existuje i ve funkci podstatného jména a podle *Oxford Dictionaries*⁷⁴ se v ostatních kontextech než politických a náboženských používá v neformální angličtině. Můžeme tedy předpokládat, že to samé platí i pro *fanatic* ve funkci přídavného jména.

BNC potvrzuje, že je častěji používána forma s příponou *-ical*.

*

⁶⁹ „fanatical“, Online Dictionary, [<http://www.webster-dictionary.org/definition/Fanatical>].

⁷⁰ „fanatical“, Oxford Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [<http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/fanatical>].

⁷¹ BNC, EE5 1136.

⁷² BNC, AN7 486.

⁷³ BNC, C86 1023.

⁷⁴ „fanatic“, Oxford Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [<http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/fanatic>].

FANTASTIC / FANTASTICAL

Fantastic vyjadřuje něco:

- smyšleného

Př. He drew *fantastic* animals with two heads and large wings.⁷⁵

- neočekávatelného a neuvěřitelného

Př. It seemed *fantastic* that they still remembered her 50 years later.⁷⁶

The car costs a *fantastic* amount of money.⁷⁷

- nerealizovatelného : *a fantastic project*⁷⁸
- bizarního : *fantastic attire*⁷⁹

V neformální angličtině *fantastic* vyjadřuje i něco ‚úžasného‘ a ‚skvělého‘: *a fantastic achievement*⁸⁰.

Adjektivum *fantastical* znamená, že je něco nereálné nebo vymyšlené, nebo je to absurdní, zvláštní až groteskní.⁸¹ Podle Marka Víta můžeme toto adjektivum přeložit také jako „bizarní, divný, fantaskní, přeludový apod.“⁸².

Jak je patrné z příkladů níže, i další významy adjektiva *fantastical* se shodují s variantou končící na *-ic* :

Př. Rising from the blue fields like a medieval castle, it gave the morning a *fantastical* air.⁸³

The enormous rotunda of Edinburgh's McEwan Hall is a *fantastical*, Victorian vision of the Italian Renaissance.⁸⁴

* Jak již bylo zmíněno v kapitole [Užití přípon](#), je pravděpodobné, že v případě těchto adjektiv je varianta s příponou *-ic* spíše užívána v psané řeči.

⁷⁵ „fantastic“, Cambridge Dictionaries Online, © Cambridge University Press 2014, [<http://dictionary.cambridge.org/es/diccionario/ingles-americano/fantastic>].

⁷⁶ Tamtéž.

⁷⁷ „fantastic“, Oxford Learner's Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [<http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/fantastic>].

⁷⁸ Tamtéž.

⁷⁹ „fantastic“, The Free Dictionary, © 2003-2014 Farlex, [<http://www.thefreedictionary.com/fantastic>].

⁸⁰ „fantastic“, Oxford Learner's Dictionaries, pozn. 77.

⁸¹ „fantastical“, The Free Dictionary, [<http://www.thefreedictionary.com/fantastical>].

⁸² Vít, M., Pleteme si: *-ic* a *-ical*, cit. 6. 5. 2014.

⁸³ BNC, FEM 1345.

Slovníky uvádí, že jsou tato adjektiva synonyma.⁸⁵ Varianta *fantastic* má však širší škálu možností používání, je používána více a častěji, a také ve stejných situacích, jako *fantastical*⁸⁶. Zjednodušeně řečeno, přídavným jménem *fantastic* můžeme nahradit adjektivum *fantastical* ve všech kontextech. S adjektivem *fantastic* se, narozdíl od *fantastical*, setkáme i v běžné řeči.⁸⁷

(Graf 5, Ngram Viewer, © 2013 Google)

GEOGRAPHIC/GEOGRAPHICAL

Tato adjektiva překládáme jako ‚zeměpisný‘, nebo ‚geografický‘ a mimo jiné je používáme, jestliže chceme popisovat jevy související s geografii jako vědou.

Přídavné jméno *geographic* utváří některé ustálené výrazy jako *geographic expedition*, *geographic latitude*, *Geographic Information System*, *geographic race*, *geographic variation*, *geographic tongue* aj⁸⁸, avšak všechna tato spojení lze také najít ve spojení s adjektivem *geographical* a někdy i častěji. Výjimkou jsou *Geographic Information System*, *geographic variation* a *geographic tongue*, kde spojení s adjektivem *geographic* převládá (podle GNV).

⁸⁴ „fantastical“, Oxford Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/fantastic?q=fantastical#fantastic_9].

⁸⁵ „fantastical“, Oxford Dictionaries, pozn 84.

⁸⁶ Kaunisto, 2007, s. 290.

⁸⁷ Vít, M., Pleteme si: -ic a -ical, cit. 6. 5. 2014.

⁸⁸ „geographic“, Online Dictionary, [<http://www.webster-dictionary.org/definition/geographic>], © 2015 Merriam-Webster, [<http://www.merriam-webster.com/dictionary/geographic>].

*

Přídavného jména *geographical* se používá kromě obecnějšího významu (jako popisu jevů související s geografii) také v souvislosti s geografickými údaji určitých oblastí ovlivněných sociálními, politickými, ekonomickými, historickými a dalšími faktory.⁸⁹

Vyskytuje se, častěji než *geographic*, ve spojeních *geographical distribution*, *geographical point*, *geographical latitude* apod.⁹⁰

Tato dvě adjektiva jsou podle slovníků synonyma* a slovo *geographic* je podle BNC méně používanou variantou.

GEOMETRIC/GEOMETRICAL

Geometric používáme ve spojitosti s geometrií jako matematickou vědou, nebo s tvary, které jsou v geometrii používány (*geometric design*, *geometric shape*, *geometric pattern*).⁹¹

Geometrical překládáme stejně jako *geometric*, tedy ‚geometrický‘. Pokud je u těchto přídavných jmen nějaký rozdíl ve významu, je nepatrný.

Př. "The geometric layout of the building allows people to find their way around easily"
ale

"The geometrical paradigm of the building allows people to find their way around easily"⁹²

Podle tohoto srovnání bychom mohli říci, že *geometrical* používáme spíše v případech, kdy není daná věc (substantivum, ke kterému se váže) sama o sobě geometrická a nemá geometrický tvar.

* Toto adjektivum se také nachází v názvu jedné z největších vědeckých organizací a jejího časopisu – National Geographic Society, National Geographic.

⁸⁹ Geographic vs. Geographical, Geobuzz, [<https://geobuzz.wordpress.com/2010/01/21/geographic-vs-geographical/>]. Vydáno dne 21. 1. 2010, cit. 23. 2. 2015.

⁹⁰ „geographical“, © 2015 Merriam-Webster, [<http://www.merriam-webster.com/dictionary/geographical>].

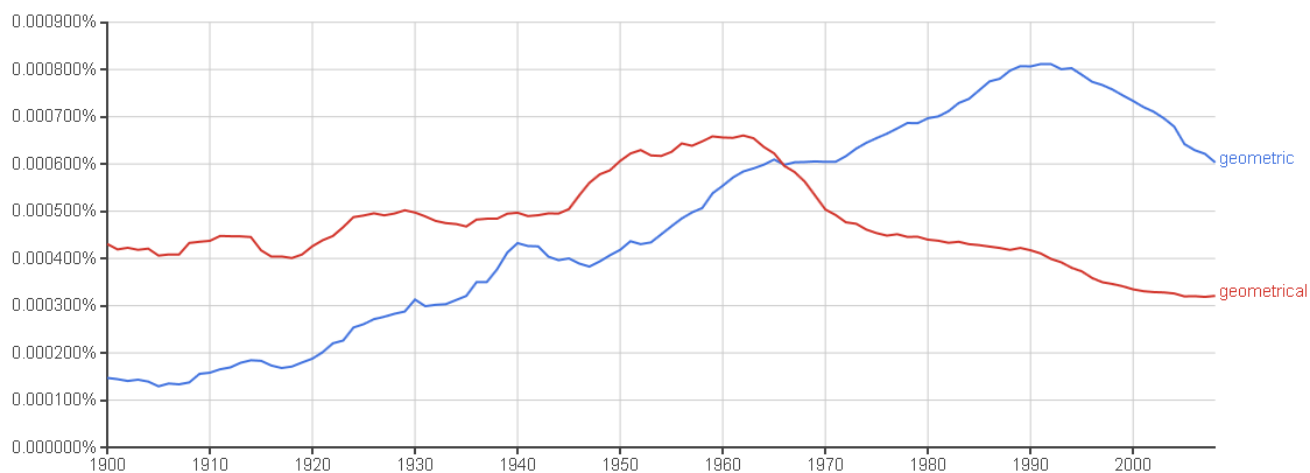
* Burchfield (2000, 327) dodává: „it would appear that the choice is made according to the preferences expressed in different academic disciplines. But other indeterminable factors may be at work“.

⁹¹ „geometric“, © 2015 Dictionary.com, [<http://dictionary.reference.com/browse/geometric>].

⁹² Geometric vs geometrical, Worldreference.com, [<http://forum.wordreference.com/showthread.php?t=100273>]. Vydáno dne 23.10. 2013.

Ustálená spojení, ve kterých se *geometrical* vyskytuje, jsou například *geometrical figures*, nebo *geometrical optics*.

Podle stránky www.webster-dictionary.org však obě varianty kolokují s více substantivy, ale některá se shodují, a další lze vyhledat i s použitím druhé varianty. Podle toho bychom mohli soudit, že se rozdíl čím dál více stírají.

(Graf 6, Ngram Viewer, © 2013 Google)

Tato přídavná jména jsou tedy synonyma. Jak můžeme vidět na grafu, varianta *geometric* je více požívaná a můžeme si to také ověřit pomocí BNC.*

GRAPHIC/GRAPHICAL

Slovo *graphic* má několik významů. Toto adjektivu používáme, když chceme říci, že je něco realisticky vylíčeno - *he gave a graphic description of the torture*⁹³, vyjádřeno písemně, pomocí grafických symbolů, nebo se něco vztahuje k diagramům, či ke grafice, jako k druhu umění (*graphic art, graphic symbol, graphic line*).

* Jak již bylo zmíněno v kapitole [Užití přípon](#), je pravděpodobné, že v případě těchto adjektiv je varianta s příponou *-ic* spíše užívána v psané řeči.

⁹³ „graphic“, Oxford Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [\[http://www.oxforddictionaries.com/us/definition/american_english/graphic?q=graphic\]](http://www.oxforddictionaries.com/us/definition/american_english/graphic?q=graphic).

Adjektivum *graphical* odkazuje na grafy (diagramy) a počítačovou, nebo méně často, uměleckou grafiku.

Př. Is the high-resolution *graphical* display essential? ⁹⁴

Ideas have been borrowed from Wing Commander 2 (Origin) and Xenon (Bit Map Bros) in terms of *graphical* presentation and animation. ⁹⁵

Významy těchto dvou adjektiv se vzájemně částečně překrývají a obě formy mají i význam, který pro druhou formu běžný není. *Graphic* tedy, na rozdíl od *graphical*, spíše používáme pro živé vylíčení událostí a také pro uměleckou tvorbu, zatímco *graphical* používáme ve spojení s počítačovou grafikou, a také je běžnější pro grafické vyjádření něčeho (pomocí diagramů).

S ohledem na výše zmíněné bychom mohli říci, že tato slova nejsou synonyma.

HIERARCHIC/HIERARCHICAL

Hierarchic překládáme jako ‚hierarchický‘ či ‚posloupný‘.

Př. They use *hierarchic* language which will always need interpretation. ⁹⁶

Slovo *hierarchic* je definováno jako „of or pertaining to a hierarchy; ordered in a hierarchy“⁹⁷ a *hierarchical*, podle stejného slovníku, znamená „classified according to various criteria into successive levels or layers“⁹⁸. Řídíme-li se pouze těmito dvěma definicemi, pak použijeme slovo *hierarchic* spíše, jestliže hovoříme o hierarchii jako o celém systému, a naopak *hierarchical* použijeme v těch situacích, hovoříme-li o něčem, co je již podle hierarchického řádu uspořádáno. Podle Burchfielda výběr varianty závisí na rytmu věty. ⁹⁹

⁹⁴ BNC, EUW 591.

⁹⁵ BNC, HAC 532.

⁹⁶ BNC, CBW 3030.

⁹⁷ „hierarchic“, Online Dictionary, [<http://www.webster-dictionary.org/definition/hierarchic>].

⁹⁸ „hierarchical“, Online Dictionary, [<http://www.webster-dictionary.org/definition/Hierarchal>].

⁹⁹ Burchfield, 2000, s. 360.

V případě této dvojice adjektiv lze také odkázat na kapitolu [Užití přípon](#) a jejich obecnou definici.

Rozdíl mezi těmito dvěma variantami je však velmi malý, proto lze slova považovat za synonyma, a to nám také potvrzují slovníky.¹⁰⁰

Forma *hierarchical* se však, podle BNC, používá častěji a tvoří spojení jako například *hierarchical structure, hierarchical classification system* apod.

Př. The social structures of traditional societies are *hierarchical*.¹⁰¹

(Graf 7, Ngram Viewer, © 2013 Google)

HISTORIC/HISTORICAL

Historic obvykle používáme při popisu důležitého nebo zásadního momentu v minulosti, který si připomínáme, nebo pro vyjádření něčeho důležitého, o čemž se domníváme, že bude mít význam pro budoucnost (*historic decision, historic day, historic visit, historic victory, historic battle,...*)^{102 103}.

¹⁰⁰ „hierarchic“, Collins Dictionaries, © Collins 2014,

[<http://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/hierarchic>].

¹⁰¹ „hierarchical“, Oxford Dictionaries, © 2014 Oxford University Press,

[http://www.oxforddictionaries.com/us/definition/american_english/hierarchical?q=hierarchical].

¹⁰² „historic“, Oxford Learner's Dictionaries, © 2014 Oxford University Press,

[<http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/historic>].

¹⁰³ Vít, M., Pleteme si: -ic a -ical, cit. 6. 5. 2014.

Př. Tommorrow will be an *historic* occasion - the tenth anniversary of independence. ¹⁰⁴

Toto slovo používáme také ve spojitosti s historickými památkami (*historic building, historic monument, historic town,...*). V tomto případě jde o jevy, které v minulosti nebyly nutně považovány za významné, ale postupem času si získaly na historické hodnotě.

Př. It is set in a medieval castle in a *historic* town in Eastern Europe. ¹⁰⁵

Historical používáme pro cokoliv existujícího v minulosti a také ve spojitosti s historií, jako vědní disciplínou (*historical novel, historical documents, historical period,...*)¹⁰⁶.

Př. There are quite good *historical* documents from the period. ¹⁰⁷

Někdy můžeme použít obě varianty bez rozdílu ve významu (např. *historic/historical times*).¹⁰⁸

Tato slova se tedy nepoužívají ve stejných kontextech, tudíž je nemůžeme považovat za synonyma.

IRONIC/IRONICAL

Tato dvě adjektiva používáme v různých situacích - když chceme vyjádřit, že jsme něco mysleli zcela opačně, než jsme dali najevo (*např. an ironic comment, an ironic reply*)¹⁰⁹, nebo když chceme kousavě vyjádřit, že je něco ‚zvláštní‘ a ‚neočekávané‘.

Př. It's *ironic* that she became a teacher - she used to hate school. ¹¹⁰

¹⁰⁴ Todd, Hancock, 1986, s. 240.

¹⁰⁵ BNC, AAR 49.

¹⁰⁶ Vít, M., Pleteme si: -ic a -ical, cit. 6. 5. 2014.

¹⁰⁷ Todd, Hancock, 1986, s. 240.

¹⁰⁸ Vít, M., pozn. 106.

¹⁰⁹ „ironic“, Cambridge Dictionaries Online, © Cambridge University Press 2014, [<http://dictionary.cambridge.org/dictionary/british/ironic>].

¹¹⁰ „ironic“, Oxford Learner's Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [<http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/ironic>].

Také abychom byli ironičtí:

Př. It is *ironic* that although many items are now cheaper to make, fewer people can afford to buy them.¹¹¹

Také lze *ironic/ironical* používat k tomu, abychom vyjádřili, že se něčemu upřímně divíme (spíše než za účelem jízlivosti).

Př. It was *ironical* that the well-planned scheme failed so completely.¹¹²

Zde tedy překládáme jako: ‚je to ironie, že...‘.

Zda jde o údiv, či o jízlivost, poznáme jen na základě intonace a přízvuku v mluvené řeči.

Tato dvě slova jsou synonyma, u kterých slovníky uvádí stejné definice.¹¹³ Z toho vyplývá, že bychom je mohli používat ve všech kontextech stejně, avšak pročitáním internetových diskusí na toto téma zjistíme, že slovo *ironical* je pro rodilé mluvčí zastaralé a většina by si připadala hloupě a směšně, kdyby ho použili. Tedy dávají přednost přídavnému jménu *ironic*.

*

Také podle BNC i GNV se adjektivum *ironical* používá méně.

¹¹¹ „ironic“, Cambridge Dictionaries Online, pozn. 109.

¹¹² „ironical“, The Free Dictionary, [<http://www.thefreedictionary.com/ironic>].

¹¹³ „ironic“, „ironical“, Online Dictionary, [<http://www.webster-dictionary.org/definition/Ironic>], [<http://www.webster-dictionary.org/definition/Ironical>].

* Thomas McAllister se domnívá, že přídavné jméno *ironical* používají kvůli větnému rytmu (jak navrhuje Burchfield) spíše Britové. Také upozorňuje na to, že ve dřívějších vydáních slovníků je rozdíl mezi *ironic* a *ironical* patrnější: *ironical* „occurs less often than the main entry or has a special quality, as in being British, dialectal, poetic, or rare“. Thomas McAllister, 'Ironic' vs. 'ironical', [<http://english-usage-mcallister.blogspot.cz/2006/06/ironic-vs-ironical.html>]. Vydáno dne 3. 6. 2006, cit. 23. 2. 2015.

(Graf 8, Ngram Viewer, © 2013 Google)

LYRIC/LYRICAL

Adjektivum *lyrical* překládáme jako ‚lyrický‘ a v angličtině ho používáme ve vztahu k lyrické tvorbě, jako žánru (*lyric poetry*), případně k autorům lyrických děl (*the lyric poets of Ancient Greece*¹¹⁴). Také používáme *lyric*, když chceme říci o hlasu, že je melodický (*lyric voice, a lyric soprano*)¹¹⁵.

Adjektivum *lyrical* se vztahuje, stejně jako u adjektiva *lyric*, k lyrické próze a poezii, a také k vyjádření zvukomalebnosti jazyka používaného literatuře, nebo hudbě.

Toto adjektivum také vyjadřuje představivost a emotivnost, například v umění.

Př. the dancer's *lyrical* performance¹¹⁶

Lyrical se také pojí se substantivem *content*, a pak odkazuje k textům písní.

Př. the *lyrical* content of his songs¹¹⁷

¹¹⁴ „lyric“, Oxford Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [\[http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/lyric?q=lyric\]](http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/lyric?q=lyric).

¹¹⁵ „lyric“, The Free Dictionary, © 2003-2014 Farlex, [\[http://www.thefreedictionary.com/lyric\]](http://www.thefreedictionary.com/lyric).

¹¹⁶ „lyrical“, The Free Dictionary, © 2003-2014 Farlex, [\[http://www.thefreedictionary.com/lyrical\]](http://www.thefreedictionary.com/lyrical).

¹¹⁷ „lyrical“, Oxford Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [\[http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/lyrical?q=lyrical\]](http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/lyrical?q=lyrical).

Lyrical také tvoří idiom se slovesem *wax*, který používáme, když chceme vyjádřit, že někdo něco barvitě a obšírně popisuje.

Př. he *waxed lyrical* about his splendid son-in-law ¹¹⁸

Významy těchto dvou forem se tedy částečně překrývají.

Podle Todda a Hancocka má *lyrical* širší a více popisný význam* (demonstrují to na příkladech *Keats has often been praised for his lyric gifts / John was lyrical in his praise of the meal*)¹¹⁹ a je to také patrné z výše uvedeného.

MAGIC/MAGICAL

Snažit se definovat rozdíl v používání mezi těmito dvěma adjektivy je obtížné. Mohlo by to být tím, že magie sama o sobě není jasně definovaným jevem.

Podle Kaunisty je nejjednodušším vymezením to, zda je daná věc spojena s magií, jako fenoménem (*magic*), nebo se týká praktikování magie či kouzelnictví (*magical*).¹²⁰

Adjektivum *magic* používáme pro přímý vztah s magií a kouzly, tedy pro vyjádření toho, že něco má kouzelnou nebo zvláštní moc (*magic potion, magic carpet, magic wand, magic spell, magic trick*)¹²¹. Mohli bychom, u uvedených příkladů, adjektivum přeložit jako ‚kouzelný‘.

V neformální angličtině se také používá výrazu *magic moment*.¹²²

Magical znamená, „že něco bylo pouze pomocí magie vytvořeno, zvláštní sílu to mít nemusí.

Také ho můžete použít, když něco pouze vypadá, že má kouzelnou moc“.¹²³

¹¹⁸ „wax lyrical“, Oxford Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [\[http://www.oxforddictionaries.com/es/definicion/ingles/wax-lyrical\]](http://www.oxforddictionaries.com/es/definicion/ingles/wax-lyrical)

* a také je více používáno v metaforách, viz [Užití přípon](#)

¹¹⁹ Todd, Hancock, 1986, s. 260.

¹²⁰ Kaunisto, 2007, s. 243.

¹²¹ Vít, M., Pleteme si: -ic a -ical, cit. 9. 5. 2014, „Having or apparently having supernatural powers“ („magic“, Oxford Dictionaries, © 2014 Oxford University Press,

[\[http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/magic\]](http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/magic).

¹²² „magic“, Oxford Dictionaries, pozn. 121.

Př. Her words had a *magical* effect on us.¹²⁴

He might be all the rotters of the universe, but he had a gentle, *magical* touch with the child.¹²⁵

Unicorns are *magical* creatures.¹²⁶

U uvedených příkladů bychom mohli *magical* přeložit spíše jako ‚magický‘.

Magical také někdy používáme ve smyslu ‚nádherný‘.

Př. We spent a magical week in Paris.¹²⁷

Z výše zmíněného je patrné, že adjektiva *magic* a *magical* nepoužíváme pro stejné situace a jevy, tedy je nepovažujeme za synonyma.

MECHANIC/MECHANICAL

Mechanic používáme ve funkci adjektiva k popisu něčeho, co je spojené s prací mechanicky poháněných strojů, nebo s prací s těmito stroji¹²⁸ (*mechanic toy*). Toto přídavné jméno bylo také používáno v souvislosti s mechanikou nebo řemeslníky (*mechanic tool, mechanic dialect*)¹²⁹. Slovo *mechanic* se ve funkci adjektiva vyskytuje jen zřídka a jeho používání je dnes zastaralé.¹³⁰

¹²³ Vít, M., Pleteme si: -ic a -ical, cit. 9. 5. 2014, „Relating to, using, or resembling magic.“ („magical“, Oxford Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/magical>).

¹²⁴ „magical“, Oxford Learner's Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, <http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/magical>].

¹²⁵ BNC, JXS 835.

¹²⁶ Vít, M., Pleteme si: -ic a -ical, cit. 9. 5. 2014.

¹²⁷ „magical“, Oxford Learner's Dictionaries, pozn. 124.

¹²⁸ „mechanic“, Online Etymology Dictionary, © 2001-2014 Douglas Harper, <http://www.etymonline.com/index.php?term=mechanic>].

¹²⁹ „mechanic“, Webster's Revised Unabridged Dictionary (1913 + 1828), <http://machaut.uchicago.edu/?resource=Webster%27s&word=mechanic&use1913=on>].

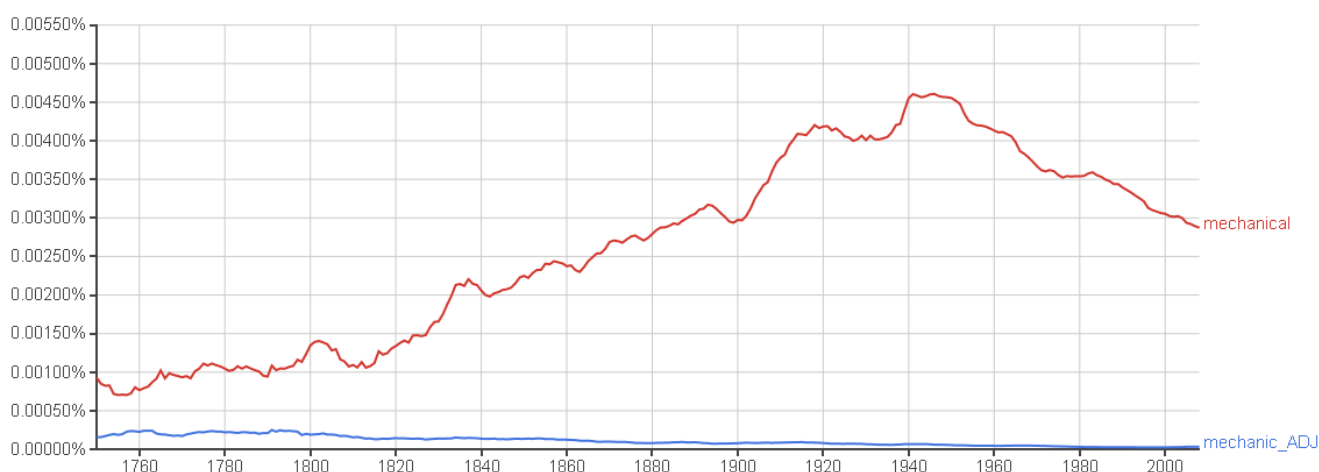
¹³⁰ „mechanical“, Wiktionary, the free dictionary, <http://en.wiktionary.org/wiki/mechanic>]. Editováno dne 8.1. 2015, cit. 26. 2. 2015.

Mechanical používáme, kromě popisu něčeho, co souvisí se stroji (stejně jako u adjektiva *mechanic*), také k vyjádření toho, že se něco pro někoho stalo mechanickým, ve smyslu automatickým, že to někdo něco dělá bezmyšlenkovitě (*she stopped the mechanical brushing of her hair*)¹³¹.

Mechanical také tvoří kolokace, jako například *mechanical advantage*, *mechanical drawing*, *mecahnical engeneering*, *mechanical pencil aj.*¹³²

Mechanical utváří kolokace s podstatnými jmény *copyright* a *license*, kdy odkazuje k autorským právům.¹³³

Význam těchto dvou slov se částečně překrývá, ale dnes se již téměř výhradně používá adjektiva *mechanical*.

(Graf 9, Ngram Viewer, © 2013 Google)

METRIC/METRICAL

Metric používáme v souvislosti s metrickým systémem (*metric ton, metric system,...*)¹³⁴.

Toto přídavné jméno také tvoří spojení *the metric equation*, které představuje matematický a fyzikální jev v češtině nazývaný ‚Schwarzschildova metrika‘.¹³⁵

¹³¹ „mechanical“, Oxford Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [<http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/mechanical?q=mechanical>].

¹³² „mechanical“, © 2014 Merriam-Webster, [<http://www.merriam-webster.com/dictionary/mechanical>].

¹³³ „mechanical“, Oxford Dictionaries, pozn. 151.

¹³⁴ „metric“, Online Dictionary, [<http://www.webster-dictionary.org/definition/Metric>].

Metrical, stejně jako *metric*, odkazuje k používání metru jako měřicí jednotky.¹³⁶ V tomto významu však nalezneme adjektivum *metrical* spíše výjimečně. *

Metrical se spíše používá ve spojení s lingvistikou. Tvoří spojení *metrical translation*, které vyjadřuje překlad do jiného jazyka ve snaze zachovat rytmické schéma - tedy souvisí se slovem ‚metrum‘. V souvislosti s jazykovědou se adjektivum *metrical* dále používá ve spojeních *metrical foot*, *metrical analysis*, *metrical grid*, aj.¹³⁷

Metrical romance a *metrical poem* odkazují k v minulosti populárním literárním stylům.

Z výše zmíněného můžeme usoudit, že slova *metric* a *metrical* synonyma nejsou.

MICROSCOPIC/MICROSCOPICAL

Adjektivum *microscopic* odkazuje na něco velmi malého, viditelného pouze za pomoci mikroskopu (*microscopic algae*), nebo vyjadřuje, že je něco mikroskopem zkoumáno a týká se to mikroskopu a mikroskopie (*microscopic examination*, *microscopic details*, *microscopic slides*).¹³⁸

Microscopic se také používá v tom smyslu, že je něco extrémně malé - spíše v neformální angličtině (*a microscopic skirt*)¹³⁹, nebo také, že je něco prováděno velmi pečlivě, s důrazem na detail (*examined it with microscopic care*¹⁴⁰, *With their entire season on the line, Munster would have planned their day in microscopic detail[...]*¹⁴¹).

¹³⁵ „metric“, Oxford Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [\[http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/metric?q=metric\]](http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/metric?q=metric).

¹³⁶ „metrical“, Online Dictionary, [\[http://www.webster-dictionary.org/definition/Metrical\]](http://www.webster-dictionary.org/definition/Metrical).

* Existují spojení *metric/metrical unit*, ale každé z nich znamená jinou věc. *Metrical unit* souvisí s rytmem v básních.

¹³⁷ „metrical“, Oxford Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [\[http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/metrical?q=metrical\]](http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/metrical?q=metrical).

¹³⁸ „microscopic“, Oxford Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [\[http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/microscopic?q=microscopic\]](http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/microscopic?q=microscopic).

¹³⁹ „microscopical“, Oxford Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [\[http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/microscopic?q=microscopical#microscopic_9\]](http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/microscopic?q=microscopical#microscopic_9).

¹⁴⁰ „microscopic“, The Free Dictionary, [\[http://www.thefreedictionary.com/microscopic\]](http://www.thefreedictionary.com/microscopic).

¹⁴¹ „microscopical“, Oxford Dictionaries, pozn. 139.

Formu adjektiva *microscopical* používáme v souvislosti s mikroskopií a mikroskopickým přístrojem, jeho používáním a jevy, které jsou patrné jen pod mikroskopem.

Př. They were both early members of the *Microscopical Society*.¹⁴²

Although, in most insects, the wings appear to be naked, *microscopical* examination often reveals the presence of fine hairs.¹⁴³

Pro srovnání konkurence těchto dvou adjektiv můžeme zvolit spojení *microscopic/al details*, které existuje v obou variantách ve stejném významu. Na grafu (viz níže) můžeme jasně vidět, že používání spojení s adjektivem *microscopic* zřetelně převládá.

(Graf 10, Ngram Viewer, © 2013 Google)

Z výše zmíněného je patrné, že se významy adjektiv *microscopic* a *microscopical* překrývají, avšak *microscopic* je více používáno a má také širší škálu významů.

MORPHOLOGIC/MORPHOLOGICAL

¹⁴² BNC, GSX 367.

¹⁴³ BNC, EVW 502.

Morphologic překládáme do češtiny jako ‚morfologický‘ a vztahuje se k morfologii (nauka o tvarech, která se zabývá tvaroslovím, vnější stavbou organismů a rostlin, nebo tvary astronomických objektů).¹⁴⁴

Přídavné jméno *morfologic* se však, podle BNC, nepoužívá v souvislosti s morfologií, jako lingvistickou disciplínou.

Př. Fat droplet accumulation in acinar cells has been observed as the earliest *morphologic* alteration in the pancreas of alcoholics.¹⁴⁵

Některé slovníky toto přídavné jméno neuvádí¹⁴⁶, z čehož bychom mohli usoudit, že tato varianta bude méně používanou.

Morphological má stejný význam jako *morphologic*, tato dvě adjektiva jsou tedy synonyma.¹⁴⁷

Avšak jak již bylo zmíněno, používá se *morphological*, oproti *morphologic*, také v lingvistice (*morphological structure, morphological category, morphological construction*¹⁴⁸, *morphological rule*¹⁴⁹).

Opět můžeme srovnat konkurenci těchto dvou adketiv pomocí výrazů *morphologic/morphological examination* a grafu:

¹⁴⁴ „Morfologie“, Wikipedie, otevřená encyklopedie, [<http://cs.wikipedia.org/wiki/Morfologie>]. Editován o 31. 12. 2013 v 20:32, cit. 30. 2. 2015.

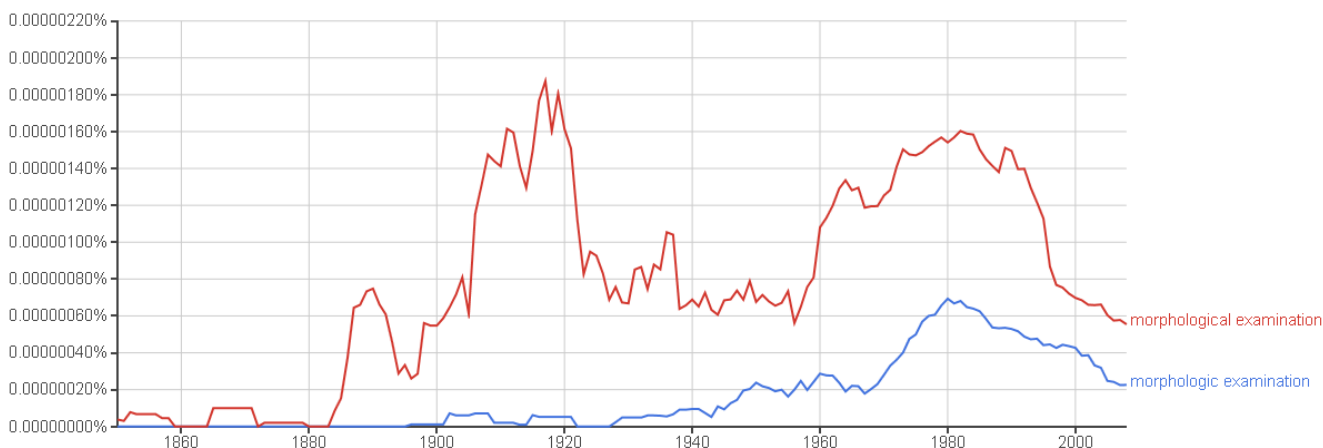
¹⁴⁵ BNC, HU4 3208

¹⁴⁶ „morphologic“, Cambridge Dictionaries Online, © Cambridge University Press 2014, [<http://dictionary.cambridge.org/spellcheck/british/?q=morphologic>].

¹⁴⁷ „morphological“, The Collins English Dictionary, [http://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/morphological#morphological_1].

¹⁴⁸ „morphologic“, © 2014 Merriam-Webster, [<http://www.merriam-webster.com/dictionary/morphologic>].

¹⁴⁹ „morphological rule“, Online Dictionary, [<http://www.webster-dictionary.org/definition/morphological%20rule>].

(Graf 11, Ngram Viewer, © 2013 Google)

Jak je z grafu patrné, varianta *morphological* je více používanou variantou i ve významu, který je pro obě formy společný. Dalo by se tedy říci (zohledníme-li i používání v lingvistice), že obecně převládá varianta s příponou *-ical*.

MYSTIC/MYSTICAL

Mystic a *mystical* znamená ‚mystický‘ a vztahuje se k mystice a k mysticismu*. Tato adjektiva tedy často nalezneme ve spojitosti s tajemnem, duchovnem a rituály (*mystic/mystical experience, mystic/mystical power*).

Lidé vyjadřují pocity zázračna, záhadna a fascinace spíše pomocí adjektiva *mystic*:

Př. ‘I read that when I was sixteen — and it had, well, an almost *mystic* effect on me.’¹⁵⁰

The eyes are harvesters in the fields of light and like the bees gather honey from *mystic* gardens.¹⁵¹

* mystika: „nábožensko-filoz. proud založený na vnitřním bezprostředním intuitivním prožitku božství, zvl. v novoplatonství, židovství i vých. myšlení/záhadnost, tajuplnost, tajemnost“ (<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/mystika>). Cit. 25. 2. 2015.

mysticismus „světový názor založený na víře v nadpřirozené síly“ (http://www.cojeco.cz/index.php?zal=1&s_term=mysticismus&Hledej.x=1&Hledej.y=4). Cit. 25. 2. 2015.

¹⁵⁰ BNC, ABW 1618.

¹⁵¹ BNC, B1F 612.

Mystical používáme, spíše než *mystic*, v případě, když chceme vyjádřit, že je něco nesrozumitelné, nečitelné a zastírané tajemstvím (*mystical theories about the securities market*¹⁵²).

Podle Oxford Dictionaries je *mystic* „another term for *mystical*“¹⁵³, z čehož bychom mohli opět usuzovat, že se jedná o synonyma a že forma *mystical* je používanější. BNC to potvrzuje.

NUMERIC/NUMERICAL

Numeric se ve funkci přídavného jména vyskytuje například ve spojení *numeric code* a *numeric keypad*.¹⁵⁴

Numerical tvoří ustálená spojení jako *numerical analysis*, *numerical order*, *numerical control*, a další.

Dalo by se říci, že při odlišování významů (nejen) u těchto dvou adjektiv lze vycházet z obecné teorie (viz [Užití přípon](#)) – tedy, že *numeric* použijeme tehdy, když chceme zvýraznit hlavní znak podstatného jména tvořícího kořen slova - např. *numeric keypad*, a *numerical*, když s předmětem, tedy s ‚číslem‘, nějak nakládáme a chceme vyjádřit jeho širší význam - např. *numerical analysis*.

Ve slovníku se také vyskytují spojení *numerical value* a *numerical quantity*¹⁵⁵, avšak obě tato substantiva můžeme vyhledat i s adjektivem *numeric*. To nám napovídá, že slova jsou synonyma a to nám také potvrzuje fakt, že v některých slovnících heslo *numeric* nenalezneme.¹⁵⁶ Podle BNC je *numerical* používanější variantou.

¹⁵² „mystical“, The Free Dictionary, © 2003-2014 Farlex, [<http://www.thefreedictionary.com/mystical>].

¹⁵³ „mystic“, Oxford Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [<http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/mystic?q=mystic>].

¹⁵⁴ Merriam-Webster Learner's Dictionary, [<http://www.learnersdictionary.com/definition/numeric>].

¹⁵⁵ „numerical“, Online Dictionary, [<http://www.webster-dictionary.org/definition/numerical>].

¹⁵⁶ např. Oxford Learner's dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [<http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/numeric>].

OPTIC/OPTICAL

Přídavné jméno *optic* výhradně odkazuje na zrak a oči, tedy oční optiku nebo optometrii (*optic nerve, optic sensors, ...*) (BNC) – v těchto případech *optic* překládáme jako ‚zrakový‘.

Přídavné jméno *optical* překládáme jako ‚optický‘. Kromě souvislosti s viděním, zejména zrakovým vnímáním a působením světla (*optical toys, optical illusion, ...*), se *optical* používá také v souvislosti s fyzikálním odvětvím - optikou, která se zabývá zářením a elektromagnetickým spektrem (*optical fibre, optical microscope, ...*). (BNC)

Optical je výrazně více používanější variantou, pravděpodobně proto, že jeho význam je obecnější a všestrannější.

PEDAGOGIC/PEDAGOGICAL

Pedagogic i *pedagogical* překládáme jako ‚pedagogický‘, a souvisí s vyučováním a pedagogikou.

Pedagogic lze vyhledat ve spojeních *pedagogic skills, pedagogic style, pedagogic knowledge, pedagogic activity* aj., avšak všechna tato substantiva se objevují i ve formě *pedagogical*, byť v menší míře.

Pedagogical se vyskytuje například ve výrazech *pedagogical minimum* a *pedagogical communication*, ale taktéž platí, že tato podstatná jména nalezneme i s přídavným jménem *pedagogic*.

Zřejmě jediné ustálené výrazy týkající se adjektiva *pedagogic* jsou *Pedagogic Algorithmic Language*¹⁵⁷ a *pedagogical faculty*. Pojem *pedagogical faculty* však není u rodilých mluvčích příliš běžný a je nahrazován výrazem *faculty of education*.

Z výše zmíněného můžeme říci, že tato slova jsou synonyma. S tím také souhlasí Mark Kaunisto a dodává, že se tato slova v současnosti objevují víceméně stejně frekventovaně a bez žádného vodítka, které by nám usnadnilo výběr toho či oného. Zdůvodňuje to tím, že tato slova nejsou v běžné angličtině často používána.¹⁵⁸

Podle GNV je však varianta *pedagogical* používanější.

PERIODIC/PERIODICAL

Periodic a *periodical* znamenají ‚pravidelný‘ či ‚periodický‘ a jsou používány pro něco, co se opakuje ve stálých intervalech. Také je někdy můžeme přeložit jako ‚nahodilý‘ v případě, že se něco opakuje, ale ne zcela pravidelně.

Př. Provision for re-entry programmes should be linked with *periodic* relicensing to ensure safe practice.¹⁵⁹

Ten years ago — *periodic* outbreaks apart — the worst was over.¹⁶⁰

Periodic se vyskytuje v kolokviích *periodic table*, *periodic function* aj.¹⁶¹, a také například ve spojení *periodic intervals*.

Oproti tomu se *periodical*, kromě jiného, používá v souvislosti s časopisy a jinými periodicky vycházejícími tisky. *Periodical* je v tomto případě častěji používáno ve funkci substantiva.

¹⁵⁷ „Pedagogic Algorithmic Language“, Online Dictionary, [<http://www.webster-dictionary.org/definition/Pedagogic%20Algorithmic%20Language>].

¹⁵⁸ Kaunisto, 2007, s. 4, 296.

¹⁵⁹ BNC, CHT 745.

¹⁶⁰ BNC, BNY 83.

¹⁶¹ „periodic“, Oxford Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [<http://www.oxforddictionaries.com/search/?multi=1&dictCode=english&q=periodic+>].

Také tvoří kolokaci *periodical cicada* (druh cikády) .

Př. For many years (and it continues), many right-wing, and even avowedly apolitical librarians, have excluded left-wing *periodical* literature from libraries as a matter of course.¹⁶²

Secondly, there is the problem of political bias in book and *periodical* selection in libraries.¹⁶³

Dle BNC převládá forma adjektiva *periodic*.

Jelikož se každá z forem používá také v odlišných situacích, pro zjištění konkurence těchto adjektiv byly vybrány výrazy *periodic/periodical meetings* a *periodic/periodical visits*. Dle grafu (viz níže) převládají varianty s formou *periodic*, tedy můžeme říci, že tato varianta adjektiva je používanější.

(Graf 12, Ngram Viewer, © 2013 Google)

PHILOSOPHIC/PHILOSOPHICAL

Obě adjektiva se vztahují k filozofii nebo k filozofům, a také mohou charakterizovat vyrovnaný a klidný postoj.

Př. But BET managers are *philosophical* about losing the contract.¹⁶⁴

¹⁶² BNC, BMH 413.

¹⁶³ BNC, BMH 411.

Nicholson remained as *philosophic* as ever.¹⁶⁵

My answer to this point will be more *philosophical* than empirical.¹⁶⁶

Philosophical tvoří spojení jako *philosophical analysis, philosophical existentialism* a další.¹⁶⁷

Jak tvrdí Kaunisto, mezi těmito dvěma adjektivy není žádný sémantický rozdíl.¹⁶⁸ Také podle slovníků je slovo *philosophic* synonymum adjektiva *philosophical*, a slovníky většinou odkazují právě na toho přídavné jméno končícího na *-ical*.¹⁶⁹ Z toho lze usuzovat, že *philosophical* je běžnější a používanější varianta, a to si také můžeme ověřit pomocí BNC i GNV.

POLITIC/POLITICAL

Slovo *politic* vyjadřuje, že něco bylo řečeno, či vykonáno, ‚diplomatsky‘, ‚rozumně‘ či ‚taktně‘ (*politic answer, politic step, politic decision apod.*).¹⁷⁰

Př. It seemed *politic* to say nothing.¹⁷¹

Politic také utváří ustálené spojení *body politic*.

Adjektivum *political* znamená ‚politický‘, má tedy má přímou spojitost s politikou (politics) - např. *political party, political prisoner, political process, political science apod.*¹⁷²

Př. Again, this is where sculpture is closely aligned to social and *political* history.¹⁷³

¹⁶⁴ BNC, K1L 3786.

¹⁶⁵ BNC, APO 1183.

¹⁶⁶ BNC, AOT 477.

¹⁶⁷ „philosophical“, © 2014 Merriam-Webster Dictionary, [<http://www.merriam-webster.com/dictionary/philosophical>].

¹⁶⁸ Kaunisto, 2007, s. 284.

¹⁶⁹ například : The Collins English Dictionary, [<http://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/philosophic?showCookiePolicy=true>].

¹⁷⁰ Marek Vít, Pleteme si: -ic a -ical, Help For English, [<http://www.helpforenglish.cz/article/2006040502-pleteme-si-ic-a-ical>]. Vydáno dne 26. 9. 2012.

¹⁷¹ „politic“, Oxford Learner's dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [<http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/politic>].

¹⁷² „political“, © 2014 Merriam-Webster Dictionary, [<http://www.merriam-webster.com/dictionary/political>].

U těchto přídavných jmen se tedy významy zásadně liší. *

PROBLEMATIC/PROBLEMATICAL

Obě tato adjektiva překládáme jako ‚problematický‘, nebo ‚sporný‘, ‚pochybný‘ apod.

Př. Chopin's Scherzi are amongst the most *problematic* of all his major works. ¹⁷⁴

Obtaining even basic information can be *problematical*. ¹⁷⁵

Podle Burchfielda je kratší forma běžnější jak v britské, tak v americké angličtině, a není žádný zřetelný rozdíl ve významu. Také říká, že při výběru zohledňujeme rytmické a idiomatické souvislosti. ¹⁷⁶

Od šedesátých let 20. století dochází v anglicky psaných knihách k výrazně častějšímu používání adjektiva *problematic*:

(Graf 13, Ngram Viewer, © 2013 Google)

¹⁷³ BNC, A04 899.

* Tato diferenciacce je podle Kaunisty (2007, s. 288) patrná od 18. století (předtím bylo přídavné jméno *politic* používáno i v souvislosti s politikou (v menší míře, než *political*), a to platilo i naopak). Můžeme také pozorovat, že zatímco *political* se vyznačuje stoupavým trendem v používání, u *politic* je to právě naopak (podle GNV).

¹⁷⁴ BNC, BMC 1306.

¹⁷⁵ BNC, G19 1511.

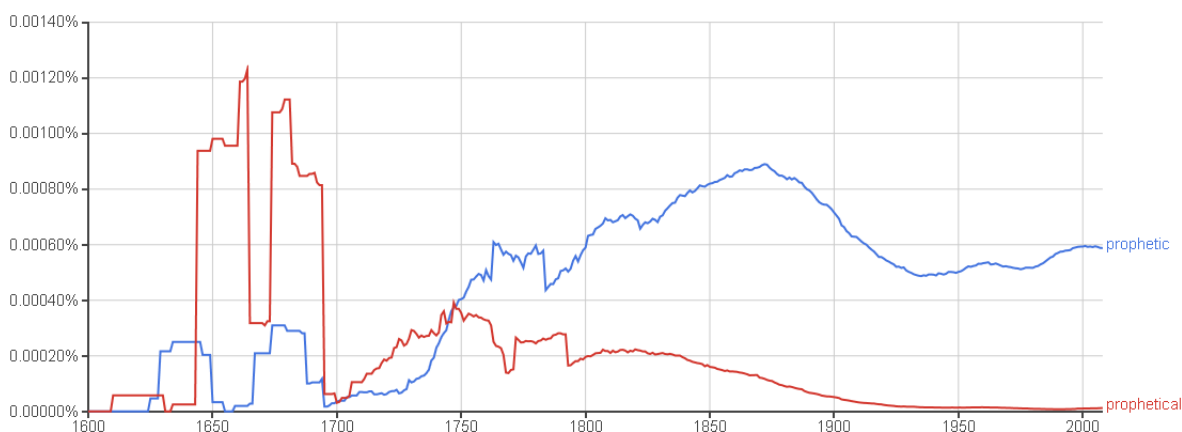
¹⁷⁶ Burchfield, 2000, s. 626, 374.

PROPHETIC/PROPHETICAL

Prophetic i *prophetical* znamenají ‚prorocký‘, ‚jasnozřivý‘ nebo ‚věštecký‘.

Situace s těmito adjektivy je obdobná, jako s některými předchozími - slovníky buďto slovo *prophetical* nevádějí¹⁷⁷, nebo se omezují na tvrzení, že je to varianta slova *prophetic*¹⁷⁸.

Z toho vyplývá, že slovo *prophetic* je více užívaná varianta. Toto tvrzení bylo také ověřeno pomocí BNC a GNV.

(Graf 14, Ngram Viewer, © 2013 Google)

Obě slova se však, podle některých slovníků¹⁷⁹, vyskytují velmi zřídka.

Slovo *prophetic* můžeme nalézt například spojeních *prophetic powers*, *prophetic writings*, *prophetic dreams*, *prophetic experience* a podobně.¹⁸⁰ (BNC)

Dle BNC se adjektivum *prophetical* nejčastěji pojí s podstatným jménem *books*.

PSYCHIC/PSYCHICAL

¹⁷⁷ „prophetical“, Oxford Learner's dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [<http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/spellcheck/english/?q=prophetical>].

¹⁷⁸ „prophetical“, Your Dictionary, [<http://www.yourdictionary.com/prophetical>].

¹⁷⁹ „prophetic“, „prophetical“, Audio English.org, [<http://www.audioenglish.org/dictionary/>].

¹⁸⁰ „prophetic“, Online Dictionary, [<http://www.webster-dictionary.org/definition/Prophetic>].

Obě slova znamenají ‚paranormální‘, ‚jasnovidecký‘, ale i ‚duševní‘ a ‚psychický‘.

Slovo *psychic* se objevuje ve spojení s podstatnými jmény jako *energy, trauma, powers, structure, healing, distance* apod.¹⁸¹(BNC)*

Př. Their books were heavily influenced by *psychic* and occultic philosophies.¹⁸³

Those *psychic* scars would never heal.¹⁸⁴

Podle BNC se adjektivum *psychical* nejčastěji pojí s podstatným jménem *research*.

Př. ‘Why do you smile?’ asked the *psychical* research woman.¹⁸⁵

But I've never had a *psychical* experience in my life.’¹⁸⁶

Podle slovníku je *psychical* méně používaná varianta a také synonymum slova *psychic*.¹⁸⁷

Toto si opět můžeme ověřit pomocí BNC i GNV, kde se slovo *psychic* vyskytuje opravdu mnohonásobně více. Abychom mohli ověřit i to, zda se jedná o synonyma, můžeme znovu vybrat několik výrazů a zjistit, jestli se objevují v obou variantách (*psychic/psychical* + substantiva *communication, experience, distance, revolution,...*). U všech uvedených výrazů byla častější varianta s adjektivem *psychic*.

RHYTHMIC/RHYTMICAL

Obě tato adjektiva překládáme jako ‚rytmický‘.

¹⁸¹ „psychic“, Online Dictionary, [<http://www.webster-dictionary.org/definition/Psychic>].

* Všechna tato slova nalezneme také ve spojení s adjektivem *psychical*, avšak výrazně méně často.

¹⁸³ BNC, B2G 602.

¹⁸⁴ BNC, AC6 1997.

¹⁸⁵ BNC, CA6 123.

¹⁸⁶ BNC, G13 1379.

¹⁸⁷ „psychical“, Oxford Learner's dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/psychic_1#psychic_1_12].

Rhythmic tvoří ustálená spojení jako *rhythmic pattern* (v poezii)¹⁸⁸, *rhythmic mode* (termín z hudební nauky) a *rhythmic precipitation* (chemický odborný termín).¹⁸⁹ Dále se, podle BNC, vyskytuje se substantivy jako *sound*, *pulse* aj.

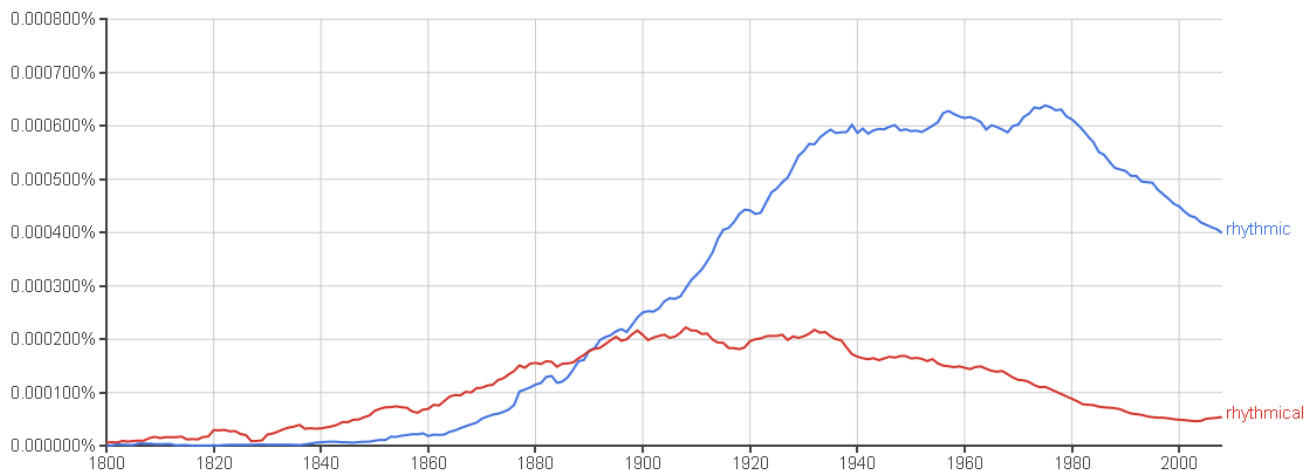
Př. Do the exercises with slow, *rhythmic* movements.¹⁹⁰

We could hear a *rhythmic* drumming outside.¹⁹¹

Rhythmical tvoří spojení *rhythmical accent*¹⁹².

Př. Try to draw tree diagrams of the *rhythmical* structure of the following phrases.¹⁹³

Podle slovníku je *rhythmical* méně používanou variantou¹⁹⁴ a to nám taktéž potvrzuje BNC i GNV. Podle Burchfielda jsou adjektiva volně zaměnitelná ve všech kontextech* – jsou tedy synonyma. Také říká, že výběr adjektiva je instiktivní a náhodilý a také doporučuje: „use whichever form seems natural, but be consistent“.¹⁹⁵

(Graf 15, Ngram Viewer, © 2013 Google)

¹⁸⁸ „rhythmic pattern“, Online Dictionary, [<http://www.webster-dictionary.org/definition/rhythmic%20pattern>].

¹⁸⁹ „rhythmic“, © 2014 Merriam-Webster Dictionary, [<http://www.merriam-webster.com/dictionary/rhythmic>].

¹⁹⁰ „rhythmic“, Oxford Learner's dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [<http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/rhythmic>].

¹⁹¹ „rhythmic“, © 2014 Merriam-Webster Dictionary, [<http://www.merriam-webster.com/dictionary/rhythmic>].

¹⁹² „rhythmical“, [<http://www.merriam-webster.com/dictionary/rhythmical>].

¹⁹³ BNC, K93 1006.

¹⁹⁴ „rhythmic“, Oxford Learner's dictionaries, pozn. 190.

* Kromě souvislosti s fyzickou geografii, kde je preferovanější kratší forma adjektiva. (Burchfield 2000, 676)

¹⁹⁵ Burchfield, 2000, s. 676.

SATIRIC/SATIRICAL

Slova *satiric* a *satirical* jsou synonyma¹⁹⁶ a překládáme je jako ‚satirický‘.

Stejně jako v českém jazyce se tato adjektiva používají nejčastěji ve spojení se satirou, jako uměleckým žánrem (*satiric writers, satiric style satiric commentrs, satirical comedy, satirical poem, satirical magazine, ...*). (BNC)

Situace s těmito adjektivy je matoucí, alespoň vycházíme-li ze slovníků. Něktří totiž neuvádí variantu *satiric* vůbec¹⁹⁷ a další zase neuvádí formu *satirical*¹⁹⁸. Nicméně ověříme-li si výskyt těchto adjektiv pomocí BNC, nebo GNV, zjistíme, že varianta *satirical* je používanější jak v britské, tak v americké angličtině (BNC: *satiric* – 21 nálezů v 17 různých textech, *satirical* – 183 nálezů v 134 různých textech).

STRATEGIC/STRATEGICAL

Adjektiva *strategic* a *strategical* jsou opět synonyma¹⁹⁹ a překládáme je jako ‚strategický‘. Jsou často spojována, stejně jako v češtině, s vojenskými, politickými a ozbrojovacími situacemi, ale také vyjadřují výhodné umístění, pozici či tah.

(*Strategic Arms Limitation Talks, strategic buyout, strategic move, strategic line, strategic point, strategic missiles, ...*)²⁰⁰ (BNC)

Př. The hill is located at a *strategic* position.²⁰¹

¹⁹⁶ Kaunisto, 2007, s. 4. Také poznamenává (2007, 277), že podle Fowler's Modern English Usage (1926) je patrný rozdíl ve významu. To však Kaunisto nepotvrzuje. Také ve 3. edici tohoto slovníku (New Fowler's Modern English Usage) je uvedeno, že rozdíl mezi těmito adjektivy není vždy zřejmý (Burchfield 2000, 691).

¹⁹⁷ „satiric“, Oxford Learner's dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [<http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/satiric>].

¹⁹⁸ „satirical“, © 2014 Merriam-Webster Dictionary, [<http://www.merriam-webster.com/dictionary/satirical>].

¹⁹⁹ „strategic“, The Collins English Dictionary, [<http://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/strategic>].

²⁰⁰ „strategic“, Online Dictionary, [<http://www.webster-dictionary.org/definition/Strategic>].

[...]the British *strategical* supremacy in South Africa[...] ²⁰²

Podle *Oxford Learner's dictionaries* je varianta *strategic* používanější. Můžeme se o tom opět přesvědčit pomocí BNC a GNV, kde vidíme, že rozdíl je velmi výrazný:

(Graf 16, Ngram Viewer, © 2013 Google)

SYMBOLIC/SYMBOLICAL

Obě slova znamenají ‚symbolický‘ a používáme je, mimo jiné, v souvislosti se symboly, nebo se symbolismem, jako uměleckým směrem.

Adjektivum *symbolical* tvoří spojení *symbolical philosophy* („the philosophy expressed by hieroglyphics“) ²⁰³.

Symbolic se pojí například se substantivem *representation, mathematics* aj. ²⁰⁴

Př ²⁰⁵. The new regulations are largely *symbolic*

He shook his fist in a *symbolic* gesture of defiance.

²⁰¹ „strategic“, © 2014 Merriam-Webster Dictionary, [<http://www.merriam-webster.com/dictionary/strategic>].

²⁰² BNC, ALY 542.

²⁰³ „symbolical philosophy“, Online Dictionary, [<http://www.webster-dictionary.org/definition/Symbolical%20philosophy>].

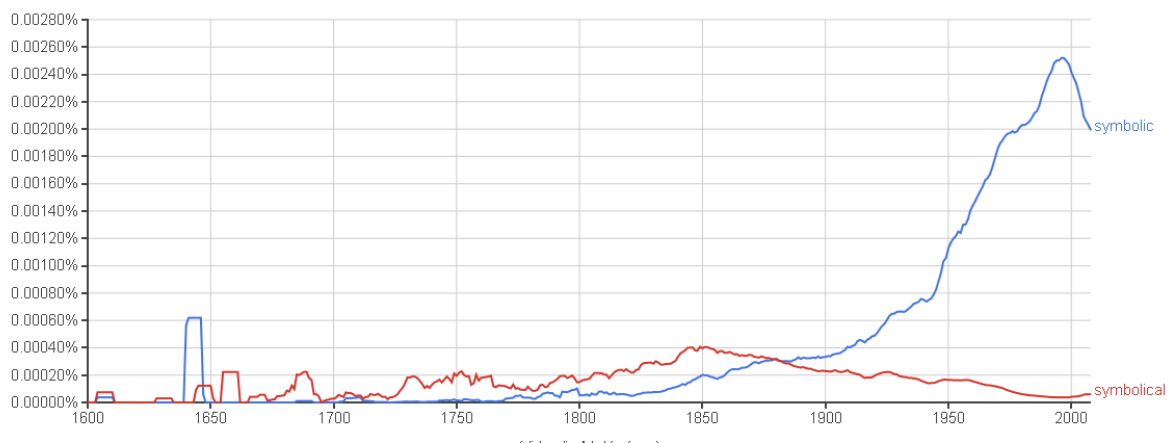
²⁰⁴ „symbolic“, Online Dictionary, [<http://www.webster-dictionary.org/definition/Symbolic>].

²⁰⁵ „symbolic“, Oxford Learner's dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [<http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/symbolic>].

Brecht in particular dealt with the relationship between real struggle and the metaphorical or *symbolical* illumination of struggle in art.²⁰⁶

Situace s těmito adjektivy je obdobná, jako s některými předchozími. Slovníky variantu *symbolical* neuvádějí²⁰⁷, nebo odkazují a druhou variantu slova - *symbolic*.²⁰⁸ Z tohoto lze opět usuzovat, že je varianta *symbolic* používanější. To můžeme snadno ověřit pomocí BNC. Četnost používání varianty *symbolic* je mnohonásobně vyšší (*symbolical* bylo nalezeno pouze ve třech případech).

Podle Burchfielda není u těchto adjektiv žádný rozdíl ve významu.²⁰⁹

(Graf 17, Ngram Viewer, © 2013 Google)

SYMMETRIC/SYMMETRICAL

Obě adjektiva znamenají ‚symetrický‘, ale každé z těchto adjektiv používáme v jiném kontextu. Slovníky spíše uvádí variantu adjektiva *symmetrical*²¹⁰, a to pravděpodobně z toho důvodu, že je to varianta všestrannější. Avšak v kontextu s matematikou a matematickými

²⁰⁶ BNC, FPJ 212.

²⁰⁷ „symbolical“, Oxford Learner's dictionaries, © 2014 Oxford University Press, [<http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/spellcheck/english/?q=symbolical>].

²⁰⁸ „symbolical“, © 2014 Merriam-Webster Dictionary, [<http://www.merriam-webster.com/dictionary/symbolical>].

²⁰⁹ Burchfield, 2000, s. 758.

²¹⁰ „symmetric“, © 2014 Merriam-Webster Dictionary, [<http://www.merriam-webster.com/dictionary/symmetric>].

vzorci, logikou a někdy i chemií, používáme spíše *symmetric*, které také tvoří ustálené spojení a matematické termíny *symmetric matrix/matrice*, *symmetric group* a *symmetric multiprocessing*.²¹¹

Ve všech ostatních kontextech, hovoříme-li o symetrii, však používáme spíše adjektivum *symmetrical*.

Př. But bodies are never quite *symmetrical*.²¹²

THEORETIC/THEORETICAL

V tomto případě obě adjektiva a znamenají ‚teoretický‘.

Slovníky opět uvádějí pouze adjektivum končící na příponu *-ical*²¹³, anebo na toto adjektivum odkazují.²¹⁴ Jsou to tedy synonyma a lze předpokládat, že adjektivum *theoretical* je vzhledem k již řečenému více používanější varianta. O tom se lze opět přesvědčit pomocí *BNC*, kde můžeme vidět, že je tomu opravdu tak (2961 vs. 10 nálezů). Pro úplnost si můžeme znovu vybrat výrazy společné pro obě adjektiva a porovnat jejich výskyt. V tomto případě byla vybrána spojení *theoretic/al work*, *theoretic/al perspective* a *theoretic/al approach* a u všech jsme zjistili (ne překvapivě), že vítězí forma *theoretical*.

Theoretical tvoří například spojení *theoretical account*²¹⁵ a často se pojí se substantivou označující vědní disciplínu - například *theoretical physics*²¹⁶.

Theoretic tvoří spojení *theoretic virtue*²¹⁷.

²¹¹ „symmetric“, [<http://www.webster-dictionary.org/definition/symmetric%20multiprocessing>, <http://www.merriam-webster.com/dictionary/symmetric>].

²¹² *BNC*, B75 1230.

²¹³ „theoretic“, Dictionary.com, [<http://dictionary.reference.com/browse/theoretic?s=t>].

²¹⁴ „theoretic“, The Collins English Dictionary, [<http://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/theoretic>].

²¹⁵ „theoretical account“, Online Dictionary, [<http://www.webster-dictionary.org/definition/theoretical%20account>].

²¹⁶ „theoretic“, The Free Dictionary, [<http://www.thefreedictionary.com/theoretic>].

²¹⁷ „theoretic“, © 2014 Merriam-Webster Dictionary, [<http://www.merriam-webster.com/dictionary/theoretic>].

Přehled

Pro přehlednost byly zjištěné skutečnosti uspořádány do tabulek.

Po analýze vybraných dvojic přídavných jmen jsme zjistili, že existuje několik jevů:

- 1) varianty s příponou – *ic* a –*ical* jsou používány ve stejném kontextu (v tabulce označeno jako ***synonyma***)
- 2) každá z forem je používána v jiném kontextu (v tabulce označeno jako ***slova nesouznačná***)
- 3) slova jsou synonyma, ale jedna z forem (nebo obě) se navíc vyskytuje v jiném kontextu, který pro druhou formu typický není (v tabulce označeno jako ***částečná synonyma***)
- 4) slova se běžně vyskytují v odlišných kontextech, avšak mají i nějaké společné situace, kterých je však méně – například u adjektiv *classic/al*, *historic/al* a *electric/al* (takovéto dvojice budou zahrnuty do tabulky jako ***slova nesouznačná***)

Jednoznačně rozdělit adjektiva do určených kategorií je někdy obtížné, jelikož odlišnosti, nebo naopak skutečnosti obou formám adjektiv společné, lze najít téměř u každého páru. Při sestavování tabulky jsem se řídila nejen subjektivním dojmem získaným během zpracování této práce a jednotlivých dvojic, kdy jsem se snažila vycházet z nejdůležitějších rozdílů mezi adjektivy, nejpoužívanějších kolokvií, nejtypičtějších příkladů a nejobecnějších definic, ale také tím, co je již obecně známo - zvláště u nesouznačných dvojic.

synonyma	slova	
	nesouznačná	částečná synonyma
arithmetic/ arithmetical	comic/al	graphic/al
biographic/ biographical	classic/al	fantastic/al
egoistic /egoistical	economic/al	lyric/al
empiric/ empirical	electric/al	mechanic/al
fanatic/ fanatical	historic/al	microscopic/al
geographic/ geographical	magic/al	morphologic/al
geometric /geometrical	metric/al	periodic/al
hierarchic/ hierarchical	optic/al	
ironic /ironical	politic/al	
mystic/ mystical	symmetric/al	
numeric/ numerical		
pedagogic/ pedagogical		
philosophic/ philosophical		
problematic /problematical		
prophetic /prophetical		
psychic /psychical		
rhythmic /rhythmical		
satiric/ satirical		
symbolic /symbolical		
strategic /strategical		
theoretic/ theoretical		

(tabulka 1, vlastní zpracování)

Celkový počet zkoumaných dvojic přídavných jmen je 38. Z toho je 21 dvojic synonymních, 10 dvojic nesouznačných a 7 dvojic částečně synonymních.

Tučně jsou vyznačeny varianty, které u synonymních dvojic převládají.

V odborných publikacích, vydávaných zhruba od roku 1900 do současnosti, jsou nejčastěji komentována adjektiva *classic/al*, *comic/cal*, *economic/al*, *electric/al*, *historic/al*, a *magica/l* (Kaunisto 2007, 57), a to nejspíše proto, že rozdíly mezi formami adjektiv jsou v těchto případech považovány za nejzřetelnější. Také naznačuje, že ač jsou mezi některými adjektivy patrné sémantické rozdíly (*fantastic/al*, *optic/al*), lingvisté jim nevěnují větší pozornost z toho důvodu, že se jedna z variant vyskytuje velmi zřídka. (2007, 14)

	-ic	-ical
arithmetic/al	<i>progression, operation, geometry</i>	<i>hierarchy, sum, skills</i>
biographic/al	<i>data, information</i>	<i>data, information</i>
comic/al	<i>writer, opera, strip</i>	
classic/al	<i>study, design, film</i>	<i>ballet, music</i>
economic/al	<i>growth, strategy, crisis</i>	
egoistic/al		
electric/al	<i>drill, chair, razor</i>	<i>wiring, device, engineering</i>
empiric/al	<i>treatment, therapy, antibiotics</i>	<i>studies, data, research</i>
fanatic/al		<i>zeal, devotion</i>
fantastic/al		
geographic/al	<i>distribution, point, latitude</i>	<i>Geographic Information System, variation, tongue</i>
geometric/al	<i>design, shape, pattern</i>	<i>figures, optics</i>
graphic/al	<i>art, symbol</i>	<i>display, presentations</i>
hierarchic/al		<i>structure, classification system</i>
historic/al	<i>monument, decision, victory</i>	<i>novel, documents, period</i>
ironic/al	<i>comment, reply</i>	
lyric/al	<i>Poet, voice</i>	<i>content, performance</i>
magic/al	<i>potion, wand, spell, carpet</i>	
mechanic/al	<i>tool, dialect, toy</i>	<i>drawing, engineering, pencil</i>
metric/al	<i>metric ton, metric system</i>	<i>metrical foot, metrical analysis</i>
microscopic/al	<i>examination, details, slides</i>	<i>details, examination</i>
morphologic/al		<i>structure, category</i>
mystic/al	<i>experience, power</i>	<i>experience, power</i>
numeric/al	<i>code, keypad</i>	<i>analysis, order, control</i>
optic/al	<i>nerve, sensors</i>	<i>toys, illusion, microscope</i>
pedagogic/al		<i>Pedagogic Algorithmic Language, faculty</i>
periodic/al	<i>table, function, intervals</i>	<i>cicada, magazine</i>
philosophic/al		<i>analysis, existentialism</i>
politic/al	<i>answer, step, decision</i>	<i>party, prisoner, process</i>
problematic/al		
prophetic/al	<i>powers, writings, dream</i>	<i>books</i>
psychic/al	<i>energy, trauma, powers, structure, healing</i>	<i>research</i>
rhythmic/al	<i>pattern, mode, sound</i>	<i>accent</i>
satiric/al	<i>style, comments</i>	<i>comedy, poem, magazine</i>
strategic/al	<i>Strategic arms limitation talk, move, point, missiles</i>	
symbolic/al	<i>representation, mathematics</i>	<i>philosophy</i>
symmetric/al		
theoretic/al	<i>account, physics, approach</i>	<i>virtue, approach</i>

(tabulka2, vlastní zpracování) **Přehled substantiv, se kterými adjektiva kolokují**

Závěr

Tato bakalářská práce měla za cíl objasnit a přiblížit možnosti použití jednotlivých dvojic přídavných jmen končících na *-ic* a *-ical*.

Přestože práce neobsahuje všechna adjektiva existující v obou formách, lze dospět k některým závěrům a upozornit na další otázky týkající se této problematiky.

Jak jsme zjistili, nejvíce se v současné angličtině setkáme s adjektivy končících na *-ic* a *-ical*, která jsou si navzájem synonymy. Zbývá otázka, proč tomu tak je. Jak navrhuje Kaunisto²¹⁸, týká se to slov, která nejsou používána v každodenní komunikaci. Jednotlivé formy adjektiv tudíž nemají prostor pro emancipaci a rozdíl mezi nimi je tedy méně patrný.

Můžeme si všimnout i některých pravidelností. Pokud má varianta končící na *-ic* shodný tvar i ve funkci podstatného jména, bývá ve funkci adjektiva používanější varianta s příponou *-ical*. Pokud jde o zkoumaná adjektiva, týká se to slov *arithmetic*, *fanatic*, *empiric*, *comic*, *mystic* a *numeric*. Toto platí u synonymních párů.

V souvislosti s adjektivy končících příponami *-ic* a *-ical* bychom se mohli zabývat řadou dalších otázek, které nejsou náplní této práce. Jelikož se jazyk nepřetržitě vyvíjí, bylo by zajímavé pozorovat proměny v minulosti - která varianta vznikla dříve, jestli a kdy se stala jedna z forem adjektiva dominantní a co tuto proměnu způsobilo. Tyto zajímavé údaje lze také sledovat na uvedených grafech - například u adjektiv *periodic* a *periodical*. Dále bychom mohli zkoumat, jestli mají dnes adjektiva stejný význam jako v minulosti. U adjektiv *politic* a *political* jsme zjistili, že významy se historicky proměňují.

Rozdíly mezi dvěma formami se postupem doby stírají. Tento fenomén lze sledovat například u adjektiv *satiric/satirical* nebo *ironic/ironical*. V dnešním kosmopolitním světě a narůstajícím počtem lidí používajících anglický jazyk, pro které je otázka rozlišování *-ic* a *-ical* variant u adjektiv praveděpodobně problémem vedlejším, bychom se nemohli podívat, kdyby docházelo k používání nesprávných forem. Jestli je tomu opravdu tak ukáže nejspíše až budoucnost.

²¹⁸ Kaunisto, 2007, s. 58.

Summary

This BA thesis aimed to clarify and elucidate the usage of various pairs of adjectives ending in *-ic* and *-ical*. Although the thesis does not contain all the adjectives existing in both forms, some conclusions can be made and further questions raised regarding this issue.

As we discovered, most adjectives ending in *-ic* and *-ical* in present-day English are synonymous with each other. The logical question why it should be so is not easy to answer. According to Kaunisto, this applies to words which are not used in everyday communication. The separate forms of adjectives are not able to emancipate and the difference between them is therefore less noticeable.

We can also notice some regularities. If the adjective ending in *-ic* has an identical form functioning as a noun, an adjective ending in *-ical* is used more frequently. Regarding the synonymous adjectives included in research this refers to words *arithmetic, fanatic, empiric, comic, mystic* and *numeric*.

Concerning adjectives ending in *-ic* and *-ical*, a number of other issues could be explored that are not the subject of this work. As the language continuously evolves it would be interesting to observe the changes in a diachronic perspective - which variant appeared first, when one of the forms became dominant (if any), and what has caused this change. These interesting data can be also observed in the graphs (*periodic/periodical*). Furthermore, it could be examined whether the adjectives had the same meaning in the past. For the adjectives *politic/political* we found that meanings changed in history.

The differences between the two forms are becoming less clear. This phenomenon can be observed regarding adjectives *satiric/satirical* or *ironic/ironical*. In today's cosmopolitan world, with the number of people using the English language constantly growing, for whom the question of differentiation between *-ic* and *-ical* adjectives is probably a minor matter, it would be little wonder if they used correct forms. If this is indeed so, it is likely to show in the future.

Přílohy

1. Make sure you have dry hands when operating an *electric/electrical* appliance.
2. Do you think Robin Hood was a *historic/historical* figure or was he fictional?
3. The princess drank a *magic/magical* potion and turned into a toad.
4. Teachers shouldn't talk about their religious or *politic/political* beliefs in school.
5. The view from the mountain top was *magic/magical*.
6. He wore a red nose and novelty glasses for *comic/comical* effect.
7. Sometimes it's more *economic/economical* to buy a new thing than to have the old one repaired.
8. She studied *Classic/Classical* Greek in college.
9. I think it was not a very *politic/political* decision. He will doubtlessly regret it one day.
10. Thanks for inviting us. We had a *fantastic/fantastical* time!
11. He looked so *comic/comical* in that hat.
12. *Casablanca* is a *classic/classical* movie. You have to see it!
13. In 1958, the submarine called *USS Nautilus* made a *historic/historical* journey to the North Pole – under the ice, of course.
14. The factory had to shut down due to the present *economic/economical* recession.

Test byl převzat od Marka Víta - Cvičení: Koncovky -IC a –ICAL, vydáno dne 27.09.2012, [<http://www.helpforenglish.cz/article/2012092702-cviceni-koncovky-ic-a-ical>].

Seznam použitých zdrojů

Burchfield, R., ed., *The New Fowler's Modern English Usage*. 3rd edition, Oxford University Press, USA (2000). 1st ed. 1926.

Hamawand, Z., *Morphology in English: Word Formation in Cognitive Grammar*, 2011.

(e-book)

[https://books.google.cz/books?id=a9Ri18gtf5kC&printsec=frontcover&dq=inauthor:%22Zeki+Hamawand%22&hl=es&sa=X&ei=QQv Vlb K8qtU9a_gZgl&ved=0CCAQ6AEwAA#v=onepage&q&f=false].

Hancock, I., Todd, L., *International English Usage*, Routledge 1986.

Kaunisto, M., *Variation and change in the lexicon. A corpus-based analysis of adjectives in English ending in -ic and -ical*, New York 2007.

Quirk, R., S. Greenbaum, G. Leech, and J. Svartvik, *A Comprehensive Grammar of the English Language*, London 1985.

Slovníky

AudioEnglish.org, <http://www.audioenglish.org>.

Cambridge Dictionaries Online, © Cambridge University Press 2014, <http://dictionary.cambridge.org>.

Dictionary.com, © 2014 Dictionary.com, <http://dictionary.reference.com/>.

Meriam - Webster Dictionary, © 2014 Merriam-Webster, Incorporated, www.merriam-webster.com.

Muthmann, G., *Reverse English dictionary : based on phonological and morphological principles*, Berlin 1999.

Online Dictionary, www.webster-dictionary.org.

Oxford English Dictionary (OED), © 2014 Oxford University Press, www.oed.com.

Online Etymology Dictionary, © 2001-2014 Douglas Harper, <http://www.etymonline.com>.

Oxford Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, www.oxforddictionaries.com.

Oxford Learner's Dictionaries, © 2014 Oxford University Press, www.oxfordlearnersdictionaries.com.

Slovník cizích slov, © 2005-2015 <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/>

Summers, D., *Longman dictionary of contemporary English*, Longman 1987.

The Collins English Dictionary, © Collins 2014, www.collinsdictionary.com.

The Free Dictionary, © 2003-2014 Farlex, www.thefreedictionary.com.

Webster's Revised Unabridged Dictionary (1913 + 1828), G & C. Merriam Co., 1913, edited by Noah Porter, <http://machaut.uchicago.edu/?resource=Webster%27s>

Wiktionary, the free dictionary, en.wiktionary.org.

Ostatní

British National Corpus (BNC), World Edition, © 1996-2013, Oxford: Oxford University Computing, [<http://bncweb.lancs.ac.uk>].

Encyklopdie Cojeco, ©1999-2015, OPTIMUS s.r.o., <http://www.cojeco.cz/>.

Geobuzz, Geographic vs. Geographical,

[<https://geobuzz.wordpress.com/2010/01/21/geographic-vs-geographical/>]. Vydáno dne 21. 1. 2010.

Google Ngram Viewer (GNV), © 2013 Google, [<https://books.google.com/ngrams/>].

McAllister, T., 'Ironic' vs. 'ironical', [<http://english-usage-mcallister.blogspot.cz/2006/06/ironic-vs-ironical.html>]. Vydáno dne 3. 6. 2006.

Vít, M., Pleteme si: –ic a –ical, Help For English,

[<http://www.helpforenglish.cz/article/2006040502-pleteme-si-ic-a-ical>]. Vydáno dne 26. 9. 2012

Wikipedie, otevřená encyklopedie, [<http://cs.wikipedia.org/>].

Wordreference.com, Language forum, geometric VS geometrical,

[<http://forum.wordreference.com/showthread.php?t=100273&langid=24>].